

INFORMACIJA O ORGANIZACIJI KONFERENCIJE „PAMETAN RAST, ZELENA BUDUĆNOST: UBRZAVANJE INVESTICIJA U CRNOJ GORI“, KOJA ĆE SE ODRŽATI 14–15. OKTOBRA 2025. GODINE U HOTELU THE CHEDI, LUŠTICA BAY

Konferencija „Pametan rast, zelena budućnost: ubrzavanje investicija u Crnoj Gori“, koja se održava 14–15. oktobra 2025. u hotelu The Chedi u Luštica Bay-u, osmišljena je kao forum na kojem Vlada Crne Gore, institucije Evropske unije, međunarodne finansijske institucije i privatni sektor zajednički potvrđuju investicionu ambiciju države i njenu spremnost da ubrza zelenu tranziciju, modernizaciju infrastrukture i digitalizaciju privrede. Uvodna obraćanja pripadaju predsjedniku Vlade Crne Gore Milojku Spajiću i predsjednici Evropske komisije Ursuli von der Leyen, nakon čega slijedi kratki film „Montenegro 2030“ i lansiranje niza memoranduma o razumijevanju i četiri održiva investiciona partnerstva. Na taj način se od početka postavlja jasan okvir povjerenja prema investitorima i signal da država, zajedno sa Evropskom komisijom te drugim međunarodnim i privatnim akterima, ulazi u fazu sprovođenja konkretnih projekata, a ne samo najava politika.

Razlozi za održavanje događaja proističu iz potrebe da se, u momentu povoljnih evropskih i regionalnih trendova, povežu reformske politike sa finansijskim instrumentima i privatnim kapitalom kako bi se ubrzale investicije u obnovljive izvore energije, logistiku i saobraćajne koridore, poljoprivredu i turizam, te pametnu infrastrukturu i digitalne platforme. Zajednička „**Deklaracija o održivim ulaganjima u Crnoj Gori**“ artikuliše upravo te obaveze: Vlada preuzima dužnost pojednostavljenja procedura, povećanja pravne izvjesnosti, usklađivanja sa evropskim standardima i ulaganja u održivu infrastrukturu; poslovna zajednica, kroz Savjet stranih investitora Crne Gore, potvrđuje odgovorno investiranje i jačanje korporativnog upravljanja; Evropska banka za obnovu i razvoj usmjerava finansiranje, garancije i mješovite instrumente, a Evropska komisija aktivira programe i mehanizme podrške za usklađivanje i mobilizaciju ulaganja. Predviđeni potpisnici su predsjednik Vlade Crne Gore Milojko Spajić, šef Kancelarije Evropske banke za obnovu i razvoj u Crnoj Gori Remon Zakaria, predsjednica Savjeta stranih investitora Crne Gore Arijana Nikolić Vučinić čime dokument dobija političku i operativnu težinu.

Narativ konferencije dodatno se produbljuje prvog dana kroz „keynote“ panel na temu ubrzanja zelenog i pametnog rasta Zapadnog Balkana, u kojem učestvuju predsjednik Vlade Crne Gore Milojko Spajić, direktor u Direktoratu-general ENEST Evropske komisije Mathieu Bousquet, glavni izvršni direktor kompanije Wizz Air József Váradi, predsjednik kompanije Akuo Energy Eric Scotto i izvršna direktorka za Centralnu i Jugoistočnu Evropu u Evropskoj banci za obnovu i razvoj Charlotte Ruhe, uz moderaciju Biljane Braithwaite, osnivačice-partnerke kompanije Sustineri Partners i predsjedavajuće organizacije Women on Boards Adria. Panel povezuje javne politike, evropske instrumente i privatni kapital u modele finansiranja na skali, uz naglasak na energiju, infrastrukturu i otpornost na klimatske rizike, i pozicionira Crnu Goru kao agilnog predvodnika u regionu.

Poseban pečat konferencije je ozvaničenje četiri održiva investiciona partnerstva „SIP-Strategic Investment Partnerships“. Prvim „Green Logistics Hub“ usmjerava transformaciju Luke Bar u multi-karbon lučki čvor na Jadranu kroz ugradnju pametne mreže, uvođenje e-goriva, digitalizaciju carine i logistike, te jaču integraciju željeznice i multimodalnih koridora; predviđa se i platforma za obuku najmanje dvjesta radnika u zelenoj logistici i digitalnoj trgovini, uz osnivanje Savjeta i

realizaciju niz pilot-projekata u prvoj godini. Drugi „NICER – Northern Investment Compact for Ecology & Resilience“ objedinjuje pravednu tranziciju i diverzifikaciju sjevera kroz modernizaciju drvoprerađivačkih klastera, razvoj obnovljivih izvora i skladištenja, brendiranje eko-turizma, pilot-projekte u oblasti ugljen-dioksida, te programe prekvalifikacije radnika iz fosilnih sektora. Treći „Station M“ predstavlja inovacioni kampus i ekosistem koji u tri do pet godina treba da podrži više od stotinu startapa i petnaest korporacija i malih i srednjih preduzeća, mobilizuje preko sto miliona eura mješovitog finansiranja za infrastrukturu, rani kapital i akceleracione programe, i osigura da najmanje trećina poduhvata ima jasan zeleni i klimatski uticaj. Četvrti, „Farm2Fork Montenegro“ koji proizilazi od potrebe da se poljoprivreda Crne Gore podigne na nivo moderne, konkurentne i održive grane privrede koja može da širi izvoz i čuva sigurnost snabdijevanja hranom. Cilj je da se kroz viši kvalitet i sertifikaciju u skladu sa evropskim i međunarodnim standardima, uvođenje precizne i klimatski pametne poljoprivrede, kao i pristup savremenoj opremi i finansiranju, poveća produktivnost i otpornost seoskih zajednica, uz snažnije povezivanje proizvođača sa domaćim trgovinskim lancima i turističko-ugostiteljskim sektorom. Sva četiri partnerstva su deklaracije namjere, ali sa jasnim jednogodišnjim planom rada: izrada biznis planova i studija izvodljivosti, osnivanje savjetodavna tijela, realizacija pilot-projekata, programa obuke i mobilizacija dodatnog finansiranja uz podršku Evropske komisije.

Predviđeno je potpisivanje niza memoranduma o saradnji koji dodatno učvršćuju investicionu agendu konferencije, i to između kompanije Alcazar Energy Management Services LLC-FZ i Vlade Crne Gore; između Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić i kompanije Wind Fisher; između Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić i kompanije Akuo Energy; između Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić i kompanije E2S Power AG; Zajedničke izjave podrške za Solarnu elektranu Montechevo i projekat baterijskog skladištenja energije u Crnoj Gori između Agencije za investicije Crne Gore i CWP Europe; te između EDF International Networks (EDF IN) (podružnice društva Électricité de France) i Ministarstva energetike i rudarstva Crne Gore.

Agencija za investicije će učestovati na regionalnom forumu u Tirani, Albanija koji će se održati od 13-14. oktobra ove godine pod nazivom „*Nova granica investicija – zapadni balkan*“ - *Povezivanje regiona, Stvaranje mogućnosti*, na kojem će potpisati Zajedničku deklaraciju o podršci projektu vjetroelektrane Tropoja u Albaniji i projektu solarne elektrane Montechevo sa sistemom za skladištenje energije u Crnoj Gori između Evropske komisije (DG ENEST), Agencija za razvoj investicija Albanije (AIDA), Agencija za investicije Crne Gore i CWP Europe.

Deklaracija o održivim ulaganjima u Crnoj Gori

Luštica Bay, 14.10.2025. godine

Preambula

Vlada Crne Gore, Savjet stranih investitora u Crnoj Gori (MFIC), Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD) i Evropska komisija podržavaju ovu **Deklaraciju o održivim ulaganjima u Crnoj Gori**, kako bi podstakli reforme i aktivnosti koje promovišu konkurentno, održivo i inkluzivno investiciono okruženje.

Zajedno:

- **Podsjećaju** na značaj privatnih ulaganja za rast, zapošljavanje i održivi razvoj;
- **Prepoznaju** evropsku perspektivu Crne Gore i potrebu usklađivanja sa evropskim standardima, Zelenim planom i globalnim klimatskim ciljevima;
- **Potvrđuju** ulogu snažnih institucija, vladavine prava i transparentnih poslovnih praksi u stvaranju atraktivnog investicionog okruženja;
- **Prepoznaju** značaj regionalne saradnje, povezanosti i integracija za prosperitet Zapadnog Balkana i
- **Potvrđuju** zajedničku posvećenost jačanju investicionog ambijenta u Crnoj Gori, osnaživanju privatnog sektora i obezbjeđivanju da rast bude održiv, inkluzivan i regionalno uravnotežen.

I. Podrška Vlade Crne Gore

Vlada se obavezuje da:

1. **Unaprijedi investicioni ambijent** kroz pojednostavljenje administrativnih procedura, jačanje pravne sigurnosti i obezbjeđivanje jednakog tretmana domaćih i stranih investitora.
2. **Sprovede strukturne reforme** u oblastima ključnim za konkurentnost: infrastruktura, energetika, digitalizacija, poljoprivreda i logistika.
3. **Pojednostavi i ubrza ulaganja visoke dodate vrijednosti** u ključnim sektorima putem specijalizovanih jednošalterskih sistema (*one-stop shop*).
4. **Obezbijedi transparentnost i odgovorno upravljanje**, uključujući mjere protiv korupcije, predvidljivije zakonodavno uređenje i efikasno rješavanje sporova.
5. **Uskladi politike sa standardima EU**, uključujući ekološke, društvene i kriterijume upravljanja, te da sprovodi reforme u okviru Zelene agende za Zapadni Balkan.
6. **Ulaže u infrastrukturu i povezanost**: da da prioritet održivom transportu, digitalnoj infrastrukturi i razvoju obnovljivih izvora energije, uz transparentne regulatorne okvire koji privlače privatne investicije.
7. **Ojača vladavinu prava i transparentnost**: da unaprijedi efikasnost sudstva, mjere protiv korupcije i javne nabavke radi izgradnje povjerenja kod investitora.
8. **Promoviše ravnomjerni regionalni razvoj** kroz podršku preduzetništvu i otvaranju radnih mjesta u ruralnim i manje razvijenim područjima.

II. Podrška poslovne zajednice (koju predstavlja MFIC)

Poslovna zajednica se obavezuje da:

1. **vrši odgovorna ulaganja**, primjenjujući visoke standarde korporativnog upravljanja, integriteta i održivosti.
2. **učestvuje u javno-privatnom dijalogu** sa Vladom i institucijama EU radi identifikovanja prepreka i predlaganja rješenja.
3. **podržava razvoj vještina** kroz partnerstva sa obrazovnim institucijama, kako bi se radna snaga pripremila za zelenu i digitalnu tranziciju.
4. **promoviše regionalne lance vrijednosti**, izgrađujući sinergiju sa kompanijama širom Zapadnog Balkana i Evropske unije.

III. Podrška međunarodnih finansijskih institucija (koje predstavlja EBRD)

EBRD se obavezuje da nastavi da:

1. **obezbjeđuje finansiranje, kreditne linije i garancije** radi smanjenja rizika privatnih ulaganja u Crnoj Gori.
2. **promoviše inovativne instrumente** poput strukturiranih kreditnih linija, kombinovanog finansiranja i javno-privatnih partnerstava.
3. **podstiče regionalnu integraciju**, dajući prioritet investicijama koje jačaju ulogu Crne Gore kao centra za obnovljivu energiju, transport i logistiku.

IV. Podrška Evropske komisije

Evropska komisija podsjeća na svoje postojeće programe i instrumente¹ za podršku usklađivanju politika sa standardima EU, pomoć crnogorskim preduzećima u ispunjavanju zahtjeva EU u pogledu kvaliteta, bezbjednosti i održivosti, mobilisanje EU fondova, garancija i kombinovanih finansijskih mehanizama sa međunarodnim finansijskim institucijama, jačanje institucionalne i regionalne saradnje, te promociju održivih ulaganja i zelene tranzicije.

U ime **Vlade Crne Gore**: Milojko Spajić, premijer

U ime **EBRD**: Remon Zakaria, šef kancelarije u Crnoj Gori

U ime **MFIC**: Arijana Nikolić Vučinić, izvršna direktorica

U ime **Evropske komisije**: ambasador Johann Sattler

---

¹ Ova Deklaracija ne stvara, niti je namjera da stvori, bilo kakve obavezujuće pravne ili finansijske obaveze.

Montenegro Sustainable Investment Declaration

Luštica Bay, 14 October 2025

The Government of Montenegro, the Montenegrin Foreign Investors' Council (MFIC), the European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) and the European Commission support this **Montenegro Sustainable Investment Declaration**, to encourage reforms and actions that foster a competitive, sustainable, and inclusive investment environment.

They jointly

- **Recall** the importance of private investment for growth, employment, and sustainable development;
- **Recognise** Montenegro's EU accession perspective and the need to align with European standards, the Green Deal, and global climate goals;
- **Acknowledge** the role of sound institutions, rule of law, and transparent business practices in creating an attractive investment climate;
- **Recognise** the value of regional cooperation, connectivity, and integration for prosperity in the Western Balkans and
- **Affirm** the shared commitment to strengthening Montenegro's investment climate, enabling the private sector, and ensuring that growth is sustainable, inclusive, and regionally balanced.

I. Support from the Government of Montenegro

The Government undertakes to:

1. **Strengthen the investment climate** by simplifying administrative procedures, enhancing legal certainty, and ensuring equal treatment of domestic and foreign investors.
2. **Advance structural reforms** in areas critical to competitiveness: infrastructure, energy, digitalisation, agriculture, and logistics.
3. **Facilitate and accelerate high value-added investments** in key sectors through dedicated one-stop shops.
4. **Ensure transparency and good governance**, including anti-corruption measures, predictable regulation, and efficient dispute resolution.
5. **Align policies with EU standards**, including environmental, social, and governance criteria, and implement reforms under the Green Agenda for the Western Balkans.
6. **Invest in infrastructure & connectivity**: Prioritise sustainable transport, digital infrastructure, and renewable energy development, with transparent regulatory frameworks to attract private investment.
7. **Strengthen rule of Law & transparency**: Strengthen judicial efficiency, anti-corruption measures, and public procurement to build investor trust.
8. **Promote balanced regional development** by supporting entrepreneurship and job creation in rural and less developed regions.

II. Support from the Business Community (represented by the MFIC)

The business community undertakes to:

1. **Invest responsibly**, adopting high standards of corporate governance, integrity, and sustainability.
2. **Engage in public-private dialogue** with government and EU institutions to identify barriers and propose solutions.
3. **Support skills development**, by partnering with education providers to prepare the workforce for green and digital transitions.
4. **Promote regional value chains**, building synergies with firms across the Western Balkans and EU.

III. Support from International Financial Institutions (represented by EBRD)

The EBRD undertakes to continue to:

1. **Provide financing, credit lines and guarantees** to de-risk private investment in Montenegro.
2. **Promote innovative instruments** such as structured credit lines, blended finance, and public-private partnerships.
3. **Facilitate regional integration**, prioritising investments that enhance Montenegro's role as a hub for renewable energy, transport, and logistics.

IV. Support from the European Commission

The European Commission recalls its existing programmes and instruments¹ to support policy alignment with EU standards, help Montenegrin firms meet EU quality, safety and sustainability requirements, mobilise EU funding, guarantees and blending mechanisms with international financial institutions, reinforce institutional and regional cooperation, and promote sustainable investment and the green transition.

On behalf of the **Montenegrin Government**, Prime Minister Milojko Spajić

On behalf of the **EBRD**, Remon Zakaria, Head of Montenegro

On behalf of the **MFIC**, Arijana Nikolić Vučinić, Executive Director

On behalf of the **European Commission**, Ambassador Johann Sattler

---

¹ This Declaration does not, nor is it intended to, create any binding, legal or financial obligations.

Podsticanje investicija u Crnoj Gori¹

Deklaracija o partnerstvu za održiva ulaganja – Zeleni logistički hab

14. oktobar 2025.

I. Preambula

Prepoznajući hitnost **dekarbonizacije logistike** radi ostvarivanja ciljeva EU Zelenog dogovora i Fit-for-55 klimatskih ciljeva;

uvažavajući strateški položaj Crne Gore kao **kapije između EU i Zapadnog Balkana**, uz prepoznavanje potencijala za unapređenje lučke infrastrukture, željezničke integracije, smanjenje oslanjanja na ugljično intenzivna goriva i podizanje nivoa digitalizacije;

potvrđujući da se **Luka Bar može transformisati u prvu luku sa nultom stopom emisije ugljenika na Jadranu** i regionalni hab održive logistike;

naglašavajući da je saradnja između javne uprave, Luke Bar, željezničkih partnera, finansijskih institucija, brodarskih kompanija, tehnoloških dobavljača, akademske zajednice i Evropske komisije od suštinskog značaja za mobilizaciju potrebnih ulaganja i ekspertize;

partneri osnivači ovim deklarišu zajedničku namjeru uspostavljanja **Zelenog logističkog haba**, koji prikazuje skalabilne modele integracije multimodalnog transporta, zelenog pomorstva, pametnog skladištenja i efikasnosti digitalnog lanca snabdijevanja.

II. Svrha

Zeleni logistički hab ima za cilj da transformiše Luku Bar u luku sa nultom stopom emisije ugljenika i regionalni centar dekarbonizacije logistike. Integracijom zelene infrastrukture, održivih goriva, multimodalnog transporta i digitalnih platformi za trgovinu, Hab će pozicionirati Crnu Goru kao model modernizacije luka na Jadranu i Zapadnom Balkanu. Takođe će da uspostavi zelene brodske koridore koji povezuju Zapadni Balkan sa tržištima EU, istovremeno stvarajući visokokvalitetna „zelena“ radna mjesta i mobilisajući kombinovane EU i privatne investicije.

III. Ciljevi

1. **Modernizovati lučku infrastrukturu** kroz napajanje s obale, pametne mreže i integraciju vodonika/e-goriva radi smanjenja intenziteta ugljenika.
2. **Razviti zelene brodske koridore** koji povezuju Bar sa ključnim lukama EU, obezbjeđujući održivu pomorsku povezanost.
3. **Digitalizovati carinu i logistiku** uvođenjem IoT upravljanja flotom, transparentnosti trgovine zasnovane na blokčejnu i pametnog skladištenja.
4. **Integrirati željeznicu i logistiku zaleđa** sa lučkim operacijama radi smanjenja zavisnosti od drumskog tereta i jačanja multimodalnog transporta.
5. **Proširiti zelene finansijske instrumente** koristeći EU fondove, instrumente međunarodnih finansijskih institucija i privatni kapital radi mobilizacije sredstava za infrastrukturu i inovacije.
6. **Podržati unapređenje flota MSP-a** obezbjeđivanjem pristupa zelenim gorivima, e-gorivima i digitalnim logističkim alatima.

¹ Accelerating Investment in Montenegro - AIM

7. **Uspostaviti platformu vještina i obuka** za pripremu 200+ radnika u zelenoj logistici, digitalnoj trgovini i dekarbonizaciji pomorstva.

IV. Uloge i doprinosi partnera osnivačka

Svaki partner **osnivač** doprinosi u skladu sa svojim mandatom i kapacitetom, u okviru partnerstva za održiva ulaganja Zeleni logistički hab:

- **Operater luke – Luka Bar AD:** vodeći partner koji obezbjeđuje zemljište, lučke kapacitete i regulatorno usklađivanje; vodi implementaciju za nadogradnju zelene infrastrukture (napajanje s obale, pametne mreže, e-goriva).
- **Željeznički partneri – Željeznica Crne Gore (ŽICG), V-Hid:** integrišu željezničku povezanost sa lučkim operacijama radi smanjenja zavisnosti od drumskog tereta i omogućavanja multimodalnih zelenih transportnih koridora.
- **Partneri za zeleni brodski transport i logistiku – MSC Shipping, NTC Logistics:** obavezuju se na zelene brodske koridore, usvajaju održiva goriva i djeluju kao rani korisnici digitalne logistike i alata za praćenje.
- **Partneri u javnoj upravi i javnim politikama – Vlada Crne Gore, Ministarstvo javnih radova, Ministarstvo pomorstva, Uprava carina, Agencija za posebne ekonomske zone (SEZ):** obezbjeđuju regulatorne podsticaje, usklađuju ciljeve sa EU Zelenim dogovorom u transportu i nadziru digitalizaciju carina i integraciju SEZ rješenja.
- **Evropska komisija:** pruža tehničko usmjeravanje, mobilizuje EU i IPA sredstva i povezuje Zeleni logistički hab sa programima Horizon Europe, CEF Transport i Innovation Fund.

Dodatni partneri koji se mogu uključiti u drugoj fazi:

- **Tehnološki i inovacioni partneri:** implementiraju sisteme napajanja s obale, pametnih mreža, pilot-projekata vodonika/e-goriva, kao i uvođenje IoT upravljanja flotom, blokčejn carina i digitalnih platformi za trgovinu.
- **Akademski partneri:** sprovode primijenjena istraživanja i razvoj (R&D) za dekarbonizaciju goriva, digitalne trgovačke sisteme i optimizaciju logistike; obezbjeđuju razmjenu znanja i obuke.
- **Međunarodne brodske asocijacije:** šire primjenu zelenih brodskih koridora širom Jadrana i Mediterana.
- **Inovacione laboratorije i pomorski klasteri:** testiraju napredna rješenja (npr. autonomna logistika, optimizacija luka zasnovana na AI rješenjima).

V. Okvirni plan za prvih 12 mjeseci

- **Finalizovati strateški plan poslovanja i revidiranja** usklađen sa razvojem luke i ciljevima EU TEN-T koridora i Fit-for-55 klimatskim ciljevima.
- **Sprovesti tehničke i finansijske studije izvodljivosti** za rješenja napajanja s obale, vodonika/e-goriva, pametne logistike i digitalnih carinskih sistema.
- **Uspostaviti Savjetodavno vijeće Zelenog logističkog haba** uz zastupljenost javne uprave, operatera luke, željeznice, brodarstva, finansija, akademske zajednice i EU.
- **Obezbijediti posvećenost vodećih partnera** Luke Bar, Željeznice Crne Gore, EBRD i vodećih brogarskih kompanija.

- **Osmisliti inicijalne pilot-projekte** (zeleni brodski koridor, digitalno pojednostavljivanje trgovine, demo pametnog skladištenja).
- **Mobilisati dodatne kombinovane finansijske obaveze** od EU, međunarodnih finansijskih institucija i privatnih ko-investitora.
- **Pokrenuti programe vještina i obuka** u zelenoj logistici i digitalnim trgovačkim sistemima sa akademskim partnerom.
- **Potpisati sporazume o partnerstvu** sa EU inicijativama zelenih koridora, tehnološkim dobavljačima i logističkim mrežama.

VI. Neobavezujuća priroda

Ovo Partnerstvo ne stvara bilo kakve pravne niti finansijske obaveze. Ono odražava zajedničku namjeru potpisnika da sarađuju u dobroj vjeri ka realizaciji **Zelenog logističkog haba**, uz ostavljanje prostora za naknadne Memorandume o razumijevanju i zasebne sporazume

VII. Usvojeno u ime partnera osnivača

<ul style="list-style-type: none"> • [Ime, pozicija, organizacija] [Datum]	<ul style="list-style-type: none"> • [Ime, pozicija, organizacija] [Datum]
<ul style="list-style-type: none"> • [Ime, pozicija, organizacija] [Datum]	<ul style="list-style-type: none"> • [Ime, pozicija, organizacija] [Datum]
<ul style="list-style-type: none"> • [Ime, pozicija, organizacija] [Datum]	<ul style="list-style-type: none"> • [Ime, pozicija, organizacija] [Datum]

Accelerating Investment in Montenegro (AIM) Sustainable Investment Declaration – Green Logistics Hub

14 October 2025

I. Preamble

Recognizing the urgency of **logistics decarbonisation** to achieve EU Green Deal and Fit-for-55 climate objectives;

Acknowledging Montenegro's strategic position as a **gateway between the EU and Western Balkans**, while recognizing the potential for improvement of the port infrastructure, rail integration, reliance on carbon-intensive fuels, and level of digitalisation;

Affirming that the **Port of Bar can be transformed into the Adriatic's first Zero Carbon Port** and a regional hub for sustainable logistics;

Emphasizing that **collaboration between government, the Port of Bar, rail partners, financial institutions, shipping companies, technology providers, academia, and the EC** is essential to mobilise the investments and expertise required;

The founding partners hereby declare their shared intent to establish the **Green Logistics Hub**, showcasing scalable models for multimodal transport integration, green shipping, smart warehousing, and digital supply chain efficiency.

II. Purpose

The **Green Logistics Hub** aims to transform the Port of Bar into a Zero Carbon Port and regional logistics decarbonisation hub. By integrating green infrastructure, sustainable fuels, multimodal transport, and digital trade platforms, the Hub will position Montenegro as a model for Adriatic and Western Balkan port modernisation. It will also anchor green shipping corridors linking the Western Balkans to EU markets, while creating high-quality green jobs and mobilising blended EU and private investment.

III. Objectives

1. **Modernise port infrastructure** through cold ironing, smart grids, and hydrogen/ e-fuel integration to reduce carbon intensity.
2. **Develop green shipping corridors** connecting Bar with key EU ports, ensuring sustainable maritime connectivity.
3. **Digitalise customs and logistics** by deploying IoT fleet management, blockchain-enabled trade transparency, and smart warehousing.
4. **Integrate rail and hinterland logistics** with port operations to reduce road freight dependency and strengthen multimodal transport.
5. **Expand green finance vehicles** leveraging EU funds, IFI facilities, and private capital to mobilise funds for infrastructure and innovation.
6. **Support SME fleet upgrades** with access to green fuels, efuels, and digital logistics tools.

7. **Establish a skills and training platform** to prepare 200+ workers in green logistics, digital trade, and maritime decarbonisation.

IV. Roles & contributions of founding partners

Each founding partner will contribute according to their mandate and capacity, in line with the Green Logistics Hub's Sustainable Investment Partnership (SIP) model:

- **Port Operator – Port of Bar (Luka Bar AD):** Anchor partner providing land, port facilities, and regulatory alignment; lead implementation of green infrastructure upgrades (cold ironing, smart grid, efuels).
- **Rail partners – Montenegro Railways (ŽICG), V-Hid:** Integrate rail connectivity with port operations to reduce road freight dependency and enable multimodal green transport corridors.
- **Green shipping & logistics partners – MSC Shipping, NTC Logistics:** Commit to green shipping corridors, adopt sustainable fuels, and act as early adopters of digital logistics and traceability tools.
- **Government & policy partners – Government of Montenegro, Ministry of Public Works, Ministry of Maritime Affairs, Customs Authority, SEZ Agency:** Ensure regulatory incentives, align with EU Green Deal transport objectives, and oversee customs digitalisation and SEZ integration.
- **European Commission:** Provide technical guidance, mobilise EU and IPA funding, connect the Green Logistics Hub to Horizon Europe, CEF Transport, and Innovation Fund programmes.

Additional partners that can be welcomed in a second stage include:

- **Technology & innovation partners:** Deploy cold ironing systems, smart grids, hydrogen/e-fuel pilots, and implement IoT fleet management, blockchain customs, and digital trade platforms.
- **Academic partners:** Conduct applied R&D on decarbonised fuels, digital trade systems, and logistics optimisation; provide knowledge exchange and training.
- **International shipping alliances:** Scale adoption of green shipping corridors across the Adriatic and Mediterranean.
- **Innovation labs & maritime clusters:** Pilot advanced solutions (e.g., autonomous logistics, AI-based port optimisation).

V. High level roadmap for the first 12 months

- **Finalise a strategic audit & business plan** aligning port development with EU TEN-T corridors and Fit-for-55 objectives.
- **Conduct technical & financial feasibility studies** on cold ironing, hydrogen/e-fuels, smart logistics, and digital customs systems.
- **Establish the Green Logistics Hub Advisory Council** with representation from government, port operator, rail, shipping, finance, academia, and EU.
- **Secure anchor commitments** from Port of Bar, Montenegro Railways, EBRD, and leading shipping partners.

- **Design initial pilot projects** (green shipping corridor, digital trade facilitation, smart warehousing demo).
- **Mobilise additional blended finance commitments** from EU, IFIs, and private co-investors.
- **Launch skills & training programs** in green logistics and digital trade systems with an academic partner
- **Sign partnership agreements** with EU green corridor initiatives, technology providers, and logistics networks.

VI. Non-binding nature

This Partnership does not create legal or financial obligations. It reflects the shared intent of the undersigned to cooperate in good faith toward the realisation of the Green Logistics Hub, while leaving room for subsequent Memoranda of Understanding and specific agreements.

VII. Adopted on behalf of the Founding Partners of the Green Logistics Hub

<ul style="list-style-type: none"> • [Name, Title, Organisation] [Date] 	<ul style="list-style-type: none"> • [Name, Title, Organisation] [Date]
<ul style="list-style-type: none"> • [Name, Title, Organisation] [Date] 	<ul style="list-style-type: none"> • [Name, Title, Organisation] [Date]
<ul style="list-style-type: none"> • [Name, Title, Organisation] [Date] 	<ul style="list-style-type: none"> • [Name, Title, Organisation] [Date]

Podsticanje investicija u Crnoj Gori¹

Deklaracija o partnerstvu za održiva ulaganja – NICER (Investicioni sporazum za ekologiju i otpornost na sjeveru)

14. oktobar 2025.

I. Preambula

Prepoznajući potrebu da se obezbijedi **pravedna tranzicija i ekološka otpornost** na sjeveru Crne Gore, gdje zajednice trpe uporne ekonomske nejednakosti i oslanjanje na naslijeđeni uglj i tešku industriju;

uvažavajući **neiskorišteni resursni potencijal** regiona, uključujući šume, kulturna dobra i prilike u obnovljivoj energiji, preradi drveta, održivom turizmu i niskougleničnim industrijama;

naglašavajući da sjever Crne Gore može postati **regionalni model inkluzivnog zelenog rasta**, pokazujući kako regioni zavisni od uglja mogu preći ka održivim i diverzifikovanim ekonomijama;

potvrđujući da je **saradnja između državne uprave, lokalnih uprava, finansijskih institucija, privatnih kompanija, NVO, akademske zajednice i Evropske komisije** od suštinske važnosti za mobilisanje potrebnih ulaganja i ekspertize;

partneri osnivači ovim deklariraju zajedničku namjeru uspostavljanja **Investicionog sporazuma za ekologiju i otpornost na sjeveru (NICER)**, katalizujući transformativne projekte u održivoj industriji, obnovljivoj energiji, ekološkom turizmu i prekvalifikaciji radne snage.

II. Svrha

Investicioni sporazum za ekologiju i otpornost na sjeveru (NICER) ima za cilj da transformiše sjever Crne Gore u model pravedne tranzicije i ekološke otpornosti. Kombinovanjem obnovljive energije, održive prerade drveta, niskougleničnog cementa, skladištenja energije i eko-turizma, NICER će pozicionirati sjever kao pokretača inkluzivnog zelenog rasta na Zapadnom Balkanu. Prekvalifikovaće radnike, kreirati nova radna mjesta, zaštititi biodiverzitet i privući kombinovana EU i privatna ulaganja, pokazujući kako regioni zavisni od uglja mogu preći ka održivim i diverzifikovanim ekonomijama.

1. **Mobilizovati mješovito finansiranje od EU, međunarodnih finansijskih institucija i privatnog sektora** za finansiranje transformativnih investicija.
2. **Pozicionirati sjever Crne Gore kao lidera Zapadnog Balkana** u pravednoj tranziciji, integrišući ekologiju, industriju i inkluzivni rast.

III. Ciljevi

1. **Rekonstruisati TE Pljevlja** u hab za skladištenje, CCUS ili za hibridna čista energetska rješenja.
2. **Modernizovati klastere prerade drveta** unapređenjem pogona, stvaranjem novih ili rekonstruisanih fabrika i povezivanjem održivog šumarstva sa izvozom.
3. **Podržati prekvalifikaciju rudara uglja i industrijskih radnika** u oblasti obnovljive energije, turizma i održive industrije.

¹ Accelerating Investment in Montenegro - AIM

4. **Povećati kapacitete obnovljivih izvora energije**, uključujući solarnu energiju, vjetroenergiju i inovativne pilot-projekte.
5. **Razviti eko-turizam i brend nasljeđa** („EcoNorth Montenegro“ / „Northern Edge Montenegro“) kako bi se valorizovali biodiverzitet i kulturne prednosti.
6. **Testirati pilot-projekat CCUS i projekte niskougleničnog cementa** radi dekarbonizacije naslijeđenih industrija.
7. **Uvesti sisteme baterijskog skladištenja energije (BESS)** širom industrijskih lokacija na sjeveru.
8. **Mobilisati kombinovano finansiranje iz EU**, međunarodnih finansijskih institucija i privatnog sektora za finansiranje transformativnih ulaganja.
9. **Pozicionirati sjever Crne Gore** kao lidera pravedne tranzicije na Zapadnom Balkanu, integrišući ekologiju, industriju i inkluzivan rast.

IV. Uloge i doprinosi partnera osnivača

Svaki partner osnivač doprinosi u skladu sa svojim mandatom i kapacitetom, u okviru NICER partnerstva za održiva ulaganja:

- **Operater rudarske kompanije – Rudnik uglja Pljevlja:** vodeći partner u strategiji tranzicije kroz podršku postepenom gašenju uglja, obezbjeđuje industrijske lokacije za rekonstrukciju i učešće u projektima prenamjene (npr. CCUS, skladištenje energije).
- **Finansijski partneri – Razvojna banka Crne Gore:** obezbjeđuje koncesione i kombinovane finansije, podržava mehanizme smanjenja rizika i mobilizuje EU i privatni kapital za industrijsku rekonstrukciju, obnovljive izvore i turizam.
- **Energetski partneri – EPCG, Wind Fisher:** vodi razvoj obnovljivih izvora (solarna energija, vjetroenergija, BESS), testira inovativna rješenja (visokonaletna energija vjetra) i jača otpornost mreže na sjeveru.
- **CCUS partneri – Mantel Capture:** razvija i primjenjuje CCUS tehnologije i podržava infrastrukturu dekarbonizacije.
- **Partneri za održivost i NVO – The Nature Conservancy:** obezbjeđuje mjere zaštite biodiverziteta, upravljanje ekosistemima i ulaganja pozitivna po prirodu.
- **Evropska komisija –** pruža tehničko usmjeravanje, mobilizuje EU i IPA sredstva, povezuje NICER sa instrumentima Horizon Europe i Akcionog plana za cirkularnu ekonomiju i pozicionira ga kao vodeću inicijativu cirkularne ekonomije za EU–Zapadni Balkan.

Dodatni partneri koji se mogu uključiti u drugoj fazi uključuju:

- **Akadske partnere –** sprovode primijenjena istraživanja i razvoj (R&D) sistema obnovljive energije, održive prerade drveta, modela eko-turizma i niskougleničnih materijala; obezbjeđuju razmjenu znanja, obuke i tehničku podršku za prekvalifikaciju radne snage.
- **Organizacije za turizam i kulturno nasljeđe –** podržavaju razvoj eko-turističkih ruta, staza nasljeđa i brendiranje sjevera Crne Gore na međunarodnim tržištima.
- **Sindikati i organizacije za prekvalifikaciju radne snage –** šire programe pravedne tranzicije, stručno osposobljavanje i tehničko obrazovanje za rudare uglja, industrijske radnike, žene i mlade radi inkluzivnog učešća u novoj zelenoj ekonomiji.

V. Okvirni plan za prvih 12 mjeseci

- **Finalizovati poslovni plan NICER-a i investicioni model** uz angažovanje državne uprave, lokalnih uprava, industrije i finansijskih partnera.
- **Sprovesti studije izvodljivosti** za rekonstrukciju TE Pljevlja (skladištenje/CCUS), modernizaciju drvnog klastera, Wind Fisher pilot-projekat i eko-turističke rute.
- **Uspostaviti Savjetodavno vijeće NICER-a** uz zastupljenost državne uprave, lokalnih uprava, industrije, finansija, akademske zajednice, NVO i sindikata radnika.
- **Pokrenuti pilot-projekte uključujući ugradnju BESS-a**, unapređenje održive prerade drveta, energetske demo-projekte i brendiranje eko-turizma.
- **Mobilisati vodeće kompanije** u preradi drveta i energetici da se obavežu na NICER demonstracione projekte.
- **Uključiti NVO i lokalne zajednice** u mjere zaštite biodiverziteta, održivo korišćenje zemljišta i inicijative eko-turizma koje vode zajednice.
- **Osmisliti i pokrenuti programe prekvalifikacije radne snage** za rudare uglja, industrijske radnike, žene i mlade u partnerstvu sa univerzitetima i centrima za obuke.
- **Mobilisati obaveze kombinovanog finansiranja** od EU, međunarodnih finansijskih institucija i privatnih ko-investitora.

VI. Neobavezujuća priroda

Ovo Partnerstvo ne stvara bilo kakve pravne niti finansijske obaveze. Ono odražava zajedničku namjeru potpisnika da sarađuju u dobroj vjeri ka realizaciji **NICER** partnerstva za održiva ulaganja, uz ostavljanje prostora za naknadne Memorandume o razumijevanju i zasebne sporazume.

VII. Usvojeno u ime partnera osnivača NICER-a

<ul style="list-style-type: none"> • [Ime, pozicija, organizacija] [Datum]	<ul style="list-style-type: none"> • [Ime, pozicija, organizacija] [Datum]
<ul style="list-style-type: none"> • [Ime, pozicija, organizacija] [Datum]	<ul style="list-style-type: none"> • [Ime, pozicija, organizacija] [Datum]
<ul style="list-style-type: none"> • [Ime, pozicija, organizacija] [Datum]	<ul style="list-style-type: none"> • [Ime, pozicija, organizacija] [Datum]

Accelerating Investment in Montenegro (AIM)

Sustainable Investment Partnership Declaration – NICER (Northern Investment Compact for Ecology & Resilience)

14 October 2025

I. Preamble

Recognizing the need to ensure a **just transition and ecological resilience** in northern Montenegro, where communities face persistent economic disparities and reliance on legacy coal and heavy industry;

Acknowledging the region's **untapped resource potential**, including forests, cultural assets, and opportunities in renewable energy, wood processing, sustainable tourism, and low-carbon industries;

Emphasizing that northern Montenegro can become a **regional model for inclusive green growth**, showcasing how coal-dependent regions can transition toward sustainable and diversified economies;

Affirming that **collaboration between government, municipalities, financial institutions, private companies, NGOs, academia, and the European Commission** is essential to mobilise the investments and expertise required;

The founding partners hereby declare their shared intent to establish the **Northern Investment Compact for Ecology & Resilience (NICER)**, catalysing transformative projects in sustainable industry, renewable energy, ecological tourism, and workforce reskilling.

II. Purpose

The **Northern Investment Compact for Ecology & Resilience (NICER)** aims to transform northern Montenegro into a model of just transition and ecological resilience. By combining renewable energy, sustainable wood processing, low-carbon cement, energy storage, and ecotourism, NICER will position the north as a driver of inclusive green growth in the Western Balkans. It will reskill workers, create new employment opportunities, safeguard biodiversity, and attract blended EU and private investment, while demonstrating how coal-dependent regions can pivot toward sustainable and diversified economies.

III. Objectives

1. **Retrofit Pljevlja coal plant** into a hub for storage, CCUS, or hybrid clean energy solutions.
2. **Modernise wood processing clusters** by upgrading facilities, creating new or retrofitted factories, and linking sustainable forestry to exports.
3. **Support reskilling of coal miners and industrial workers** into renewable energy, tourism, and sustainable industry.
4. **Scale renewable energy capacity** including solar, wind, and innovative pilot projects.

5. **Develop eco-tourism and heritage branding** (“EcoNorth Montenegro” / “Northern Edge Montenegro”) to harness biodiversity and cultural strengths.
6. **Pilot CCUS and low-carbon cement projects** to decarbonise legacy industries.
7. **Deploy battery energy storage systems (BESS)** across northern industrial sites.
8. **Mobilise blended finance from EU, IFIs, and private sector** to fund transformative investments.
9. **Position Northern Montenegro as a Western Balkans leader in just transition**, integrating ecology, industry, and inclusive growth.

IV. Roles & contributions of founding partners

Each founding partner will contribute according to their mandate and capacity, in line with the NICER’s Sustainable Investment Partnership (SIP) model:

- **Coal company operator – Rudnik Uglja Pljevlja:** Anchor partner in the transition strategy by supporting coal phase-down, providing industrial sites for retrofits, and participating in repurposing projects (e.g., CCUS, energy storage).
- **Financing partners – Razvojna Banka Crne Gore (Development Bank of Montenegro):** Provide concessional and blended finance, support de-risking mechanisms, and mobilise EU and private capital for industrial retrofits, renewables, and tourism.
- **Energy partners – EPCG, Windfisher:** Drive renewable energy development (solar, wind, BESS), pilot innovative solutions (high-altitude wind), and strengthen grid resilience in the north.
- **CCUS Partners – Mantel Capture:** Develop & deploy CCUS technologies and support decarbonisation infrastructure.
- **Sustainability & NGO partners – The Nature Conservancy:** Ensure biodiversity safeguards, ecosystem management, and nature-positive investments.
- **European Commission:** Provide technical guidance, mobilise EU and IPA funding, connect NICER to Horizon Europe and Circular Economy Action Plan instruments, and position it as a flagship EU–Western Balkans circular economy initiative.

Additional partners that can be welcomed in a second stage include:

- **Academic partners:** Conduct applied R&D on renewable energy systems, sustainable wood processing, eco-tourism models, and low-carbon materials; provide knowledge exchange, training, and technical support for workforce reskilling.
- **Tourism & cultural heritage organisations:** Support development of eco-tourism routes, heritage trails, and branding of North Montenegro in international markets.
- **Workforce & reskilling alliances :** Expand just transition programs, vocational retraining, and technical education for coal miners, industrial workers, women, and youth to ensure inclusive participation in the new green economy.

V. High level roadmap for the first 12 months

- **Finalize the NICER business plan and investment model** engaging government, municipalities, industry, and financial partners.

- **Conduct feasibility studies** for Pljevlja coal plant retrofit (storage/CCUS), wood cluster modernisation, Wind Fisher pilot, and eco-tourism routes.
- **Establish the NICER Advisory Council** with representation from government, municipalities, industry, finance, academia, NGOs, and workforce unions.
- **Launch pilot projects** including BESS installation, sustainable wood processing upgrades, energy demo projects, and eco-tourism branding.
- **Mobilise anchor companies** in wood processing and energy to commit to NICER demonstration projects.
- **Engage NGOs and local communities** in biodiversity safeguards, sustainable land use, and community-led eco-tourism initiatives.
- **Design and launch workforce reskilling programs** for coal miners, industrial workers, women, and youth in partnership with universities and training centres.
- **Mobilise blended finance commitments** from EU, IFIs, and private co-investors.

VI. Non-binding nature

This Partnership does not create legal or financial obligations. It reflects the shared intent of the undersigned to cooperate in good faith toward the realisation of the NICER Sustainable Investment Partnership, while leaving room for subsequent Memoranda of Understanding and specific agreements.

VII. Adopted on behalf of the Founding Partners of NICER

<ul style="list-style-type: none"> • [Name, Title, Organisation] [Date] 	<ul style="list-style-type: none"> • [Name, Title, Organisation] [Date]
<ul style="list-style-type: none"> • [Name, Title, Organisation] [Date] 	<ul style="list-style-type: none"> • [Name, Title, Organisation] [Date]
<ul style="list-style-type: none"> • [Name, Title, Organisation] [Date] 	<ul style="list-style-type: none"> • [Name, Title, Organisation] [Date]

Podsticanje investicija u Crnoj Gori¹

Deklaracija o partnerstvu za održiva ulaganja – STATION M

14. oktobar 2025.

I. Preambula

Prepoznajući ključni značaj inovacija, digitalne transformacije i održivog preduzetništva za dugoročnu konkurentnost i prosperitet Crne Gore;

uvažavajući da je region Zapadnog Balkana potrebno opremiti namjenskim habovima koji povezuju talente, kapital i znanje sa međunarodnim prilikama, istovremeno podstičući skalabilne poduhvate i tok investicionih prilika;

naglašavajući da Station M može da postane vodeći crnogorski inovacioni kampus, pozicionirajući zemlju kao regionalnog lidera u kreiranju poduhvata, održivom rastu i razvoju zasnovanom na inovacijama kroz akceleratore, inkubatore i platforme za izgradnju poduhvata;

potvrđujući da je saradnja između javne uprave, finansijskih institucija, tehnoloških partnera, akademske zajednice, međunarodnih organizacija i privatnog sektora od suštinske važnosti za mobilisanje početnog kapitala, kombinovanih finansija, inovacione infrastrukture i globalnih mentorskih mreža;

partneri osnivači Station M Montenegro ovim deklarišu zajedničku posvećenost uspostavljanju svjetski relevantnog startup i inovacionog ekosistema, ubravanju preduzetništva, rastu scaleup kompanija, poslovnih modela vođenih održivošću i digitalne transformacije.

II. Svrha

Station M ima za cilj da postane regionalni inovacioni kampus i preduzetničko žarište koje pokreće inkluzivan, održiv i rast vođen inovacijama. Partnerstvo će da objedini javne, privatne i međunarodne doprinose kako bi se stvorilo podsticajno okruženje za startupove, scaleup kompanije, mikro, mala i srednja preduzeća (MMSP) i poduhvate zasnovane na istraživanju. Kombinovanjem ulaganja u održivu infrastrukturu sa programima za preduzetništvo, transfer znanja i akceleraciju poduhvata, inicijativa će da ojača konkurentnost Crne Gore, integrišući zemlju u EU i globalne inovacione mreže i podstičući dugoročnu vrijednost za mlade, preduzetnike i zajednice.

III. Ciljevi

1. **Razviti vrhunski inovacioni kampus** sa održivom i digitalno spremnom infrastrukturom.
2. **Podržati 100+ startupova i 15+ korporacija i MMSP-a** u roku od tri do pet godina, uz strukturisane tokove od idejne faze do faze scaleup kompanije
3. **Mobilisati preko 100 miliona EUR** kombinovanih ulaganja za inovacionu infrastrukturu, seed finansiranje i preduzetnički kapital.
4. **Obezbijediti da najmanje 1/3 podržanih poduhvata** doprinosi održivosti, uključujući klimatske tehnologije i energetske tranzicije.

¹ Accelerating Investment in Montenegro - AIM

5. **Podsticati inkluzivno preduzetništvo**, sa fokusom na žene, mlade i nedovoljno zastupljene osnivače.
6. **Integrirati Station M u EU, regionalne i globalne inovacione mreže**, obezbjeđujući prekogranični tok investicionih prilika i razmjenu znanja.
7. **Ojačati saradnju univerziteta i industrije** kreiranjem puteva od istraživanja do komercijalizacije i spin-offova.
8. **Ugraditi principe cirkularne ekonomije i zelenog rasta** u sve operacije kampusa i programe podrške poduhvatima.
9. **Pozicionirati Crnu Goru kao hab preduzetništva na Zapadnom Balkanu**, uključujući oblasti vještačke inteligencije, digitalne transformacije, kreiranja poduhvata i razvoja startupova.
10. **Uskladiti Station M sa prioritetima EU Zelenog dogovora i Digitalne decenije**, obezbjeđujući njegovu ulogu pokretača procesa pristupanja EU.

IV. Uloge i doprinosi partnera osnivača

Svaki partner osnivač doprinosi u skladu sa svojim mandatom i kapacitetom, u okviru Station M partnerstva za održiva ulaganja:

- **Partneri za inkubaciju i korporativne inovacije – Plug & Play:** vodi korporativnu–startup saradnju, izgradnju poduhvata i sektorske inovacione tokove.
- **Partneri za telekomunikacije i digitalnu infrastrukturu – Crnogorski Telekom (supsidijarno društvo Deutsche Telekom):** obezbjeđuje konektivnost, pametnu infrastrukturu, digitalne alate i obuke; postavlja sandbox okruženja za startupove i korporacije u IoT/AI/5G.
- **Partneri za znanje i ekosistem – Naučno-tehnološki park Crne Gore:** djeluje kao ključni partner osnivač kroz integraciju sa univerzitetima i istraživačkim institucijama i kao vodeći put „od istraživanja do tržišta“ za spin-offove i transfer tehnologije.
- **Finansijski partneri – IBEX Equity Partners:** uspostavlja seed i venture fond radi obezbjeđivanja finansijske linije za startupove.
- **Startup partneri – Okipa, Wind Fisher, Volarevers:** testiraju inovativne poslovne modele, demonstriraju integraciju tehnologija i djeluju kao vodeći ulagači.
- **Glavni grad Podgorica:** obezbjeđuje prostor i podsticaje za startupove.
- **Evropska komisija:** pruža tehničko usmjeravanje, mobilise sredstva EU i IPA, povezuje Station M sa programima Horizon Europe i Digital Europe i pozicionira ga kao vodeću inovacionu inicijativu za EU–Zapadni Balkan.

Dodatni partneri koji se mogu uključiti u drugoj fazi:

- **Partneri za održivu infrastrukturu:** razvoj sistema cirkularne ekonomije i pametne infrastrukture.
- **Akademski partneri:** sprovođenje zajedničkih istraživačkih projekata, podsticanje puteva komercijalizacije i obuka studenata u preduzetništvu i digitalnim vještinama.

V. Okvirni plan za prvih 12 mjeseci

- Finalizovati **poslovni plan i investicioni model** uz angažovanje svih osnivačkih partnera.
- Pokrenuti **pilot akcelerski program** (10–15 startupova) sa međunarodnim mentorstvom i seed kapitalom.
- Pokrenuti **prvi regionalni inovacioni konkurs** radi identifikacije članova atraktivnih za **Station M**.
- Uspostaviti **Savjetodavno vijeće Station M-a** sa predstavnicima javne uprave, finansijskog sektora, korporacija, startupova i akademske zajednice.
- Obezbijediti **inicijalne obaveze kombinovanog finansiranja**, uključujući instrumente podržane od EU.
- Započeti **izgradnju demonstracione infrastrukture** (zeleni co-working hab, laboratorija digitalnih inovacija).
- Potpisati **sporazume o partnerstvu** sa EU akceleratorima, venture studijima i inovacionim habovima.
- Organizovati prvi **Station M Montenegro Dan inovacija** za prezentaciju prilika investitorima, korporacijama i regionalnoj startup zajednici.

VI. Neobavezujuća priroda

Ovo Partnerstvo ne stvara bilo kakve pravne niti finansijske obaveze. Ono odražava zajedničku namjeru potpisnika da sarađuju u dobroj vjeri ka realizaciji **Station M Montenegro**, uz ostavljanje prostora za naknadne Memorandume o razumijevanju i zasebne sporazume.

VII. Usvojeno u ime partnera osnivača Station M

<ul style="list-style-type: none"> • [Ime, pozicija, organizacija] [Datum]	<ul style="list-style-type: none"> • [Ime, pozicija, organizacija] [Datum]
<ul style="list-style-type: none"> • [Ime, pozicija, organizacija] [Datum]	<ul style="list-style-type: none"> • [Ime, pozicija, organizacija] [Datum]
<ul style="list-style-type: none"> • [Ime, pozicija, organizacija] [Datum]	<ul style="list-style-type: none"> • [Ime, pozicija, organizacija] [Datum]

Accelerating Investment in Montenegro (AIM) Sustainable Investment Declaration – Towards STATION M

14 October 2025

I. Preamble

Recognising the critical importance of innovation, digital transformation, and sustainable entrepreneurship for Montenegro's long-term competitiveness and prosperity;

Acknowledging that the Western Balkans region requires dedicated hubs to connect talent, capital, and knowledge with international opportunities, while fostering scalable ventures and investable deal flow;

Emphasising that Station M can become Montenegro's flagship innovation campus, positioning the country as a regional leader in venture creation, sustainable growth, and innovation-led development through accelerators, incubators, and venture-building platforms;

Affirming that collaboration between public authorities, financial institutions, technology partners, academia, international organisations, and the private sector is essential to mobilise early-stage capital, blended finance, innovation infrastructure, and global mentorship networks.

The founding partners of Station M Montenegro hereby declare their shared commitment to establishing a world-class startup and innovation ecosystem, accelerating entrepreneurship, scale-up pathways, sustainability-driven business models, and digital transformation.

II. Purpose

Station M aims to become a regional innovation campus and entrepreneurial hotspot that drives inclusive, sustainable, and innovation-led growth. The partnership will blend public, private, and international contributions to create an enabling environment for startups, scaleups, SMEs, and research-driven ventures. By combining investment in sustainable infrastructure with programs for entrepreneurship, knowledge transfer, and venture acceleration, the initiative will strengthen Montenegro's competitiveness, integrate the country into EU and global innovation networks, and foster long-term value creation for youth, entrepreneurs, and communities.

III. Objectives

1. **Develop a world-class innovation campus** with sustainable and digital-ready infrastructure.
2. **Support 100+ startups and 15+ corporates & SMEs** within three to five years, with structured pipelines from idea-stage to scale-up.
3. **Mobilise over €100M** of blended investment for innovation infrastructure, seed funding, and venture capital.
4. **Ensure that at least 1/3 of supported ventures contribute to sustainability**, including climate tech and energy transition.

5. **Foster inclusive entrepreneurship**, with a focus on women, youth, and underrepresented founders.
6. **Integrate Station M into EU, regional, and global innovation networks**, ensuring cross-border deal flow and knowledge exchange.
7. **Strengthen university–industry collaboration** by creating pathways from research to commercialization and spin-offs.
8. **Embed circular economy and green growth practices** into all campus operations and venture support programs.
9. **Position Montenegro as a Western Balkans hub for entrepreneurship**, involving AI, digital transformation, venture creation, and startup scaling.
10. **Align Station M with EU Green Deal and Digital Decade priorities**, ensuring its role as a driver of the country's EU accession process.

IV. Roles & contributions of founding partners

Each founding partner will contribute according to their mandate and capacity, in line with Station M's Sustainable Investment Partnership (SIP) model:

- **Incubation and corporate innovation partners – Plug & Play** : Drive corporate-startup collaboration, venture building, and sectoral innovation tracks.
- **Telecom & digital infrastructure partners – Crnogorski Telekom (subsidiary of Deutsche Telekom)** : Deliver connectivity, smart infrastructure, digital tools & training. Set up sandbox environments for startups & corporates in IoT/ AI/ 5G.
- **Knowledge & ecosystem partners – Science Technology Park Montenegro**: Serve as a core founding partner by ensuring integration with universities and research institutions, and anchor research-to-market pathways for spin-offs and tech transfer.
- **Financial partners – IBEX Equity Partners**: Establish a seed & venture fund to ensure a funding pipeline for the startups.
- **Startup partners - Okipa, Wind Fisher, Volarevers**: Pilot innovative business models, showcase technology integration, and act as early anchors.
- **City of Podgorica**: Provide facilities and provide incentives for startups.
- **European Commission**: Provide technical guidance, mobilise EU and IPA funding, connect Station M to Horizon Europe and Digital Europe programmes, and position it as a flagship EU–Western Balkans innovation initiative.

Additional partners that can be welcomed in a second stage include:

- **Sustainable infrastructure partners**: Develop circular economy systems & a smart infrastructure.
- **Academic partners**: Conduct joint research projects, foster commercialisation pathways, and train graduates in entrepreneurship and digital skills.

V. High-level roadmap for the first 12 months

- Finalise a **business plan and investment model** engaging all founding partners.
- Launch a **pilot accelerator program** (10–15 startups) with international mentorship and seed capital.

- **Launch a first regional innovation competition** to identify attractive Station M members
- Establish the **Station M Advisory Council** with representation from government, finance, corporates, startups, and academia.
- Secure **initial blended finance commitments**, including EU-backed facilities.
- Begin **construction of demonstration infrastructure** (green co-working hub, digital innovation lab).
- Sign **partnership agreements** with EU accelerators, venture studios, and innovation hubs.
- Organise the **first Station M Montenegro Innovation Demo Day** to showcase opportunities to investors, corporates, and the regional startup community.

VI. Non-binding nature

This Partnership does not create legal or financial obligations. It reflects only the shared intent of the undersigned to cooperate in good faith toward the realisation of Station M Montenegro, while leaving room for subsequent Memoranda of Understanding and specific agreements.

VII. Adopted on behalf of the Founding Partners of Station M

• [Name, Title, Organisation] [Date]	• [Name, Title, Organisation] [Date]
• [Name, Title, Organisation] [Date]	• [Name, Title, Organisation] [Date]
• [Name, Title, Organisation] [Date]	• [Name, Title, Organisation] [Date]

Podsticanje investicija u Crnoj Gori¹

Deklaracija o partnerstvu za održiva ulaganja – Farm2Fork Montenegro

14. oktobar 2025.

I. Preambula

Prepoznajući **centralnu ulogu poljoprivrede** u ekonomiji Crne Gore, bezbjednosti hrane i održivom razvoju;

uvažavajući da su **modernizacija poljoprivrednih praksi, usvajanje naprednih tehnologija i dostizanje viših standarda sertifikacije** od ključnog značaja za konkurentnost i integraciju na izvozna tržišta;

naglašavajući da su **finansijska ulaganja, izgradnja kapaciteta i pristup modernoj opremi** od suštinskog značaja za povećanje produktivnosti, ostvarivanje ekonomije obima i podsticanje dugoročne održivosti;

potvrđujući da **saradnja između finansijskih institucija, razvojnih partnera, maloprodajnih otkupljivača i inovativnih agro-biznis startupova** obezbjeđuje jedinstvenu platformu za mobilisanje resursa i ekspertize;

partneri osnivači inicijative **Farm2Fork Montenegro** ovim deklarišu zajedničku posvećenost napredovanju održive transformacije poljoprivrednog sektora Crne Gore, od farme do trpeze.

II. Svrha

Farm2Fork Montenegro ima za cilj da transformiše poljoprivredni sektor zemlje u moderan, konkurentan i održiv pokretač rasta. Partnerstvo će promovisati kvalitetnije poljoprivredne prakse, unaprijediti sertifikaciju radi širenja izvoznog potencijala i podržati usvajanje naprednih proizvodnih metoda kako bi se ostvarile veće ekonomije obima. Kombinovanjem ciljanih finansijskih ulaganja sa izgradnjom kapaciteta za poljoprivrednike, kao i omogućavanjem pristupa modernoj kapitalnoj opremi, inicijativa će ojačati produktivnost, održivost i međunarodno prisustvo sektora, uz istovremeno obezbjeđivanje dugoročne vrijednosti za ruralne zajednice.

III. Ciljevi

1. **Unaprijediti standarde kvaliteta i sertifikacije** radi usklađivanja sa zahtjevima EU i međunarodnim standardima, čime se unapređuje izvozni potencijal crnogorskih poljoprivrednih proizvoda.
2. **Podsticati usvajanje modernih i održivih poljoprivrednih praksi** (uključujući preciznu poljoprivredu, klimatski pametne tehnike i organske metode) kako bi se povećala produktivnost uz očuvanje prirodnih resursa.
3. **Olakšati pristup finansiranjima i investicionom kapitalu** za poljoprivrednike, zadruge i agro-biznise radi modernizacije opreme, unapređenja infrastrukture i širenja proizvodnih kapaciteta.

---

¹ Accelerating Investment in Montenegro - AIM

4. **Ojačati znanje i sposobnosti poljoprivrednika** kroz prilagođene programe obuke, savjetodavne službe i platforme za razmjenu znanja koje unapređuju odlučivanje u investicijama i upravljanju poljoprivrednim gazdinstvom.
5. **Podsticati kooperativne modele i integraciju lanca vrijednosti** radi ostvarivanja ekonomije obima, unapređenja logistike i efikasnije distribucije od proizvođača do lokalnih i međunarodnih tržišta.
6. **Podržati inovacije i usvajanje tehnologije** povezivanjem poljoprivrednika sa startapovima, istraživačkim institucijama i digitalnim rješenjima u agrotehnologiji kako bi se povećala produktivnost i praćenje proizvoda u lancu snabdijevanja.
7. **Povećati otpornost na klimatske i tržišne šokove** diverzifikacijom proizvodnje, promovisanjem održivog upravljanja vodom i zemljištem i razvojem alata za ublažavanje rizika.
8. **Razviti snažnije veze sa maloprodajnim otkupljivačima i prerađivačima** radi obezbjeđivanja stabilne potražnje, fer cijena i dugoročnih partnerstava u lancu vrijednosti.
9. **Promovisati ruralno zapošljavanje i inkluzivan rast** kroz kreiranje prilika za mlade i žene u poljoprivredi, podršku preduzetništvu i jačanje razvoja zajednica.
10. **Uskladiti crnogorsku poljoprivredu sa prioritetima EU Zelenog dogovora** integrisanjem ciljeva održivosti, smanjenjem otiska ugljenika i pozicioniranjem sektora kao pokretača procesa pristupanja EU.

IV. Uloge i doprinosi partnera osnivača

Svaki partner osnivač doprinosi u skladu sa svojim mandatom i kapacitetom, u okviru Farm2Fork Montenegro partnerstva za održiva ulaganja:

- **Nacionalni maloprodajni partner (vodeći maloprodajni otkupljivač i logistika) – Voli:** garantuje tržište za poljoprivrednike kroz dugoročne otkupne ugovore i obavezuje se na povećanje lokalnog snabdijevanja u roku od tri godine.
- **Finansijske institucije – komercijalne banke, mikrofinansijske institucije, Razvojna banka Crne Gore:** obezbjeđuju koncesione kredite i instrumente kombinovanog finansiranja za podršku poljoprivrednicima.
- **Partneri iz turizma i ugostiteljstva – Paradigma Zagora:** djeluje kao sekundarni otkupljivač integrisanjem održivih proizvoda „od farme do trpeze“ u gastronomiju Crne Gore i turistički branding.
- **Inovatori u agro-biznisu – Okipa, Moric Farm:** testiraju moderne i održive modele poljoprivrede, demonstriraju integraciju tehnologija i podržavaju obuke poljoprivrednika i digitalno praćenje.
- **Evropska komisija:** pruža tehničko usmjeravanje, podršku mobilizaciji ulaganja kroz instrumente EU i pomaže u usklađivanju sa evropskim standardima i sistemima sertifikacije radi otvaranja novih izvoznih mogućnosti.

Dodatni partneri koji se mogu uključiti u drugoj fazi uključuju:

- **Partnere sa znanjima:** vrše obuku u oblasti regenerativne poljoprivrede, sertifikacije, standarda održivosti.
- **Akadske partnere:** vrše zajednička istraživanja, razvijaju pilot-projekte, obučavaju studente o agrobiznisu i regenerativnim praksama.

European
Union

- **Partnere za brendiranje i potrošače:** razvijaju oznaku „Održiva Crna Gora“, implementiraju kampanje podizanja svijesti i povezuju proizvođače s potrošačima.

V. Okvirni plan za prvih 12 mjeseci

- **Razviti poslovni plan** koji integriše više ciljeva iz člana III i uključuje relevantne ključne partnere.
- **Pokrenuti 1–2 demonstraciona poljoprivredna gazdinstva** za prikaz održivih praksi i novih tehnologija.
- **Organizovati prvi nacionalni program obuke za poljoprivrednike** (uz podršku EU i lokalnih partnera) koji obuhvata regenerativnu poljoprivredu, sertifikaciju i upravljanje poljoprivrednim gazdinstvom.
- **Uvesti jedan novi finansijski proizvod** (npr. „Zelena agro-kreditna linija za poljoprivrednike i zadruge“ [sa koncesionim stopama i garancijama koje podržava EU]) radi podrške ulaganjima poljoprivrednika u modernu opremu i infrastrukturu.
- **Razviti i preliminarno pustiti na tržište oznaku „Održiva Crna Gora“** u odabranim maloprodajnim objektima, uz kampanje podizanja svijesti potrošača.
- **Razviti plan povećanja otkupa** između glavnih maloprodajnih partnera i poljoprivrednika za nekoliko odabranih proizvoda.
- **Uspostaviti Savjetodavno vijeće Farm2Fork Montenegro** sa predstavnicima javne uprave, finansija, maloprodaje, inovatora i poljoprivrednika radi usmjeravanja implementacije partnerstva.
-

VI. Neobavezujuća priroda

Ovo Partnerstvo ne stvara bilo kakve pravne niti finansijske obaveze. Ono odražava zajedničku namjeru potpisnika da sarađuju u dobroj vjeri ka realizaciji **Farm2Fork**, uz ostavljanje prostora za naknadne Memorandume o razumijevanju i zasebne sporazume.

VII. Usvojeno u ime partnera osnivačka Farm2Fork Montenegro

<ul style="list-style-type: none"> • [Ime, pozicija, organizacija] [Datum]	<ul style="list-style-type: none"> • [Ime, pozicija, organizacija] [Datum]
<ul style="list-style-type: none"> • [Ime, pozicija, organizacija] [Datum]	<ul style="list-style-type: none"> • [Ime, pozicija, organizacija] [Datum]
<ul style="list-style-type: none"> • [Ime, pozicija, organizacija] [Datum]	<ul style="list-style-type: none"> • [Ime, pozicija, organizacija] [Datum]

Accelerating Investment in Montenegro (AIM)

Sustainable Investment Partnership – Farm2Fork Montenegro

14 October 2025

I. Preamble

Recognizing the **central role of agriculture** in Montenegro's economy, food security, and sustainable development;

Acknowledging that **modernization of farming practices, adoption of advanced technologies**, and achievement of **higher certification standards** are critical to competitiveness and integration into export markets;

Emphasizing that **financial investment, capacity-building, and access to modern equipment** are essential to enhancing productivity, achieving economies of scale, and fostering long-term sustainability;

Affirming that **collaboration between financial institutions, development partners, retail off-takers, and innovative agri-business startups** provides a unique platform to mobilize resources and expertise;

The founding partners of *Farm to Fork Montenegro* hereby declare their shared commitment to advance the sustainable transformation of Montenegro's agricultural sector, from farm to fork.

II. Purpose

Farm to Fork Montenegro aims to transform the country's agricultural sector into a modern, competitive, and sustainable engine of growth. The partnership will promote higher-quality farming practices, improve certification to expand export potential, and support the adoption of advanced production methods to achieve greater economies of scale. By combining targeted financial investment with capacity-building for farmers, and by facilitating access to modern capital equipment, the initiative will strengthen the sector's productivity, sustainability, and international market presence while ensuring long-term value creation for rural communities.

III. Objectives

1. **Enhance quality and certification standards** to align with EU and international requirements, thereby improving the export potential of Montenegrin agricultural products.
2. **Promote the adoption of modern and sustainable farming practices** (including precision agriculture, climate-smart techniques, and organic methods) to increase productivity while safeguarding natural resources.
3. **Facilitate access to finance and investment capital** for farmers, cooperatives, and agri-businesses to modernize equipment, improve infrastructure, and expand production capacity.
4. **Strengthen farmer knowledge and capabilities** through tailored training programs, extension services, and knowledge-sharing platforms that improve decision-making in investment and farm management.

5. **Encourage cooperative models and value-chain integration** to achieve economies of scale, improve logistics, and streamline distribution from producers to local and international markets.
6. **Support innovation and technology uptake** by linking farmers with startups, research institutions, and digital solutions in agri-tech to enhance productivity and traceability.
7. **Increase resilience to climate and market shocks** by diversifying production, promoting sustainable water and soil management, and developing risk-mitigation tools.
8. **Develop stronger linkages with retail off-takers and processors** to ensure stable demand, fair pricing, and long-term partnerships across the value chain.
9. **Promote rural employment and inclusive growth** by creating opportunities for youth and women in the agricultural sector, supporting entrepreneurship, and strengthening community development.
10. **Align Montenegro's agriculture with EU Green Deal priorities** by integrating sustainability targets, reducing carbon footprints, and positioning the sector as a driver of the country's EU accession process.

IV. Roles & contributions of founding partners

Each founding partner will contribute according to their mandate and capacity, in line with Farm2Fork Montenegro's Sustainable Investment Partnership (SIP) model:

- **National retail partner (lead offtake & logistics) – Voli:** Guarantee farmer markets through long-term offtake agreements and commit to increasing local sourcing within three years.
- **Financial institutions – commercial banks, micro finance institutions, Razvojna Banka Crne Gore :** Provide concessional loans and blended finance instruments to support farmers.
- **Tourism & hospitality partners – Paradigma Zagora :** Act as secondary offtakers by integrating sustainable farm-to-table products into Montenegro's gastronomy and tourism branding.
- **Agri-business innovators - Okipa, Moric Farm :** Pilot modern and sustainable farming models, demonstrate technology integration, and support farmer training and digital traceability.
- **European Commission:** Provide technical guidance, support in mobilising investment through EU instruments, and help ensure alignment with European standards and certification systems to open new export opportunities.

Additional partners that can be welcomed in a second stage include:

- **Knowledge partners :** Deliver regenerative agriculture training, certification, and sustainability standards.
- **Academic partners:** Conduct joint research, develop pilot projects, and train graduates in agribusiness and regenerative practices.
- **Branding & consumer partners:** Build the "Sustainable Montenegro" label, run awareness campaigns, and connect producers with consumers.

V. High level roadmap for the first 12 months

- **Develop a business plan** integrating several of the objectives in section III and involving relevant key partners
- **Launch 1–2 demonstration farms** to showcase sustainable practices and new technologies.
- **Organize the first national farmer training programme** (with EU support and local partners) covering regenerative agriculture, certification, and farm management.
- **Introduce one new financial product** (e.g., “Green Agri-Loan Facility for Farmers and Cooperatives” (with concessional rates and EU-backed guarantees) to support farmer investments in modern equipment and infrastructure.
- **Develop and pre-launch the “Sustainable Montenegro” label** in selected retail stores, backed by consumer awareness campaigns.
- **Develop a ramp-up purchasing plan** between main retail partners and farmers for a few selected products
- **Establish the Farm2Fork Montenegro Advisory Council** with representation from government, finance, retail, innovators, and farmers to guide implementation.

VI. Non-binding nature

This Partnership does not create legal or financial obligations. It reflects only the shared intent of the undersigned to cooperate in good faith toward the realisation of Farm2Fork, while leaving room for subsequent Memoranda of Understanding and specific agreements.

VII. Adopted on behalf of the Founding Partners of Farm2Fork Montenegro

• [Name, Title, Organisation] [Date]	• [Name, Title, Organisation] [Date]
• [Name, Title, Organisation] [Date]	• [Name, Title, Organisation] [Date]
• [Name, Title, Organisation] [Date]	• [Name, Title, Organisation] [Date]

MEMORANDUM O RAZUMIJEVANJU

IZMEĐU

kompanije Wind Fisher, koja je organizovana kao "*société par actions simplifiée*", koja posluje u skladu sa zakonima Francuske, sa registrovanim sjedištem na adresi 31 Rue Gustave Eiffel, 38000 Grenobl, upisana u Registar privrednih subjekata Grenobla, pod brojem 900289497, koju zastupa g. Stéphane Vidaillet, u svojstvu izvršnog direktora,

u daljem tekstu: **Wind Fisher** ili **Strana**

I

EPCG – Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić, kompanije osnovane u skladu sa zakonima Crne Gore, sa registrovanim sjedištem na adresi Vuka Karadzica br. 2, 81400 Niksic, koju zastupa g. Ivan Bulatović, u svojstvu izvršnog direktora,

u daljem tekstu: **EPCG** ili **Strana**

Wind Fisher i EPCG u daljem tekstu zajednički označeni kao: **Strane**.

BUDUĆI DA

je Wind Fisher visokotehnološka kompanija koja se bavi razvojem inovativnih rješenja za proizvodnju električne energije iz vjetra u vazduhu primjenom tehnologije Magnusovog efekta.

EPCG je elektroenergetska kompanija Crne Gore u državnom vlasništvu, posvećena razvoju projekata iz oblasti održive i obnovljive energije u regionu.

Strane namjeravaju da istraže potencijalne mogućnosti za saradnju kako bi se procijenila izvodljivost i obostrana korist od primjene inovativnih rješenja za proizvodnju energije iz vjetra u Crnoj Gori.

U VEZI SA PRETHODNO NAVEDENIM, STRANE SU SE USAGLASILE KAKO SLIJEDI:

1. PREDMET

Ovaj Memorandum o razumijevanju formalizuje razgovore između Strana za period koji je definisan u članu 2, a u skladu sa principima koji se odnose na Saradnju preciziranim u članu 4.

2. PERIOD TRAJANJA

Ovaj Memorandum o razumijevanju stupa na snagu na dan kada posljednja od dvije Strane potpiše dokument i ostaje na punoj snazi tokom perioda od 3 godine nakon potpisivanja.

3. NEOBAVEZUJUĆI KARAKTER

Strane potvrđuju da je ovaj MoR neobavezujućeg karaktera i da ne proizvodi zakonska prava i obaveze u pogledu bilo kakve buduće saradnje. Svaka eventualna obaveza može nastati isključivo na osnovu posebnog, propisno zaključenog konačnog ugovora.

4. CILJEVI I KLJUČNI PRINCIPI SARADNJE

Strane su se usaglasile oko određenih ciljeva i ključnih principa opisanih u nastavku, koji će shodno dogovoru između Strana, predstavljati osnovu njihove saradnje.

Ipak, Strane su saglasne da ovi ciljevi i ključni principi nijesu konačni te da mogu biti neophodni novi razgovori između Strana i sprovođenje internih analiza svake od Strana kako bi ti ciljevi i principi bili dopunjeni.

Strane su saglasne da vrše razmjenu informacija, kao i da istraže mogućnosti u oblasti:

- rješenja za proizvodnju energije iz vjetra u vazduhu
- potencijalnih pilot ili demonstracionih projekata
- zajedničke procjene poslovnih slučajeva u Crnoj Gori i regionu
- razmjene znanja, organizovanja radionica i razmjene stručnosti

Ove oblasti nijesu konačne i mogu biti dopunjene uz saglasnost obje Strane sačinjenu u pisanoj formi.

Doprinos Strana:

Strane daju svoj doprinos Projektu kako slijedi:

- Wind Fisher će:
  - o staviti na raspolaganje opšte informacije o svojoj tehnologiji energije vjetra iz vazduha i njenim mogućim primjenama
  - o obezbijediti indikativne tehničke i ekonomske podatke koji su od značaja za preliminarne procjene
  - o Učestvovati u radionicama i zajedničkim procjenama sa timovima EPCG

- EPCG će:

- o dostaviti tehničke povratne informacije u vezi sa dokumentacijom (eventualno kroz razgovore sa Wind Fisher-om i/ili stručnim licem neke treće strane)
- o dostaviti ekonomsku procjenu izvodljivosti MAG-a za jedan ili više slučajeva upotrebe

5. ORGANIZACIJA I UPRAVLJANJE PROJEKTOM

Svaka Strana će imenovati kontakt osobu koja će biti zadužena za koordinaciju razgovora. Sastanci ili radionice se mogu održavati virtuelno ili lično, u skladu sa zajedničkim dogovorom. Svaka Strana snosi sopstvene troškove nastale u vezi sa ovim Memorandumom (MoR).

6. POVJERLJIVOST

Strane su saglasne da čuvaju povjerljivost svih informacija koje se razmjenjuju u skladu sa ovim Memorandumom ukoliko drugačije nije uzajamno usaglašeno u pisanoj formi ili ako to ne zahtijeva zakon.

7. OBAVJEŠTENJA I KOMUNIKACIJA

Sva obavještenja i svaki vid komunikacije između Strana u vezi sa ovim Memorandumom o razumijevanju biće sačinjena u pisanoj formi i dostavljena drugoj Strani na dolje naznačene adrese:

Wind Fisher SAS na email: ceo@wind-fisher.com	EPCG na email: ivan.mrvaljevic@epcg.com
--	---

Obavještenja stupaju na snagu na dan njihovog dostavljanja primaocu. Strana može izmijeniti gore navedene kontakt podatke obavještavanjem druge Strane o tome u pisanoj formi.

* * *

Kao potvrdu svega navedenog, Strane su zaključile ovaj sporazum u dva (2) istovjetna primjerka.

za EPCG

za Wind Fisher

potpis

Ivan Bulatovic,
izvršni direktor

Datum:

potpis

Stéphane Vidaillet,
izvršni direktor

Datum:

MEMORANDUM OF UNDERSTANDING

BETWEEN

Wind Fisher, a company organised as a "*société par actions simplifiée*", existing under the laws of France, having its registered office at 31 Rue Gustave Eiffel, 38000 Grenoble, registered with the Registry of Commerce and Companies of Grenoble, under the number 900289497, duly represented by M. Stéphane Vidaillet, acting in his capacity of Chief Executive Officer,

hereinafter, "**Wind Fisher**" or a "**Party**"

AND

EPCG – Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić, a company incorporated under the laws of Montenegro, with registered office at street Vuka Karadzica no. 2, 81400 Niksic, duly represented by M. Ivan Bulatovic, in his capacity of Chief Executive Officer,

hereinafter, "**EPCG**" or a "**Party**"

Wind Fisher and EPCG hereinafter referred to jointly as the "**Parties**".

WHEREAS

Wind Fisher is a deep tech company developing innovative airborne wind generation solutions using Magnus effect technology to produce electricity.

EPCG is the national electricity utility of Montenegro, committed to developing sustainable and renewable energy projects in the region.

The Parties wish to explore potential collaboration opportunities to assess the feasibility and mutual benefits of implementing innovative wind energy solutions in Montenegro.

IN LIGHT OF THE FOREGOING, THE PARTIES AGREE AS FOLLOWS:

1. OBJECT

The present Memorandum of Understanding formalizes discussions between the Parties for the term set forth in Article 2, on the basis of the principles pertaining to the Collaboration described in Article 4.

2. TERM

This Memorandum of Understanding shall take effect from the date of signature by the last of both Parties and shall remain in full force for a period of 3 years after signature.

3. NO DEFINITIVE COMMITMENT

The Parties acknowledge that this MoU is non-binding and shall not create legal rights or obligations regarding any future collaboration. Any binding commitments shall only arise under a separate, duly executed definitive agreement.

4. OBJECTIVES AND KEY PRINCIPLES OF THE COLLABORATION

The Parties have agreed on some objectives and key principles described thereafter, which the Parties agree shall constitute the basis for their collaboration.

However, the Parties agree that these objectives and key principles are non-exhaustive and that new discussions among the Parties or analyses internal to each Party may be necessary to complete them.

The Parties agree to exchange information and explore opportunities in the fields of:

- Airborne wind energy solutions
- Potential pilot or demonstration project
- Joint evaluation of business cases in Montenegro and the region
- Knowledge sharing, workshops, and exchange of expertise

These areas are non-exhaustive and may be amended by mutual written consent.

Contribution of the Parties:

The Parties contribution to the Project are as follows:

- Wind Fisher shall:
  - o Share general information on its airborne wind technology and its potential applications
  - o Provide indicative technical and economic data relevant to preliminary evaluations
  - o Participate in workshops and joint assessments with EPCG teams

- EPCG shall:

- Provide technical feedback on the documentation (potentially through discussions with Wind Fisher and / or the third-party expert)
- Provide an economic assessment of the MAG viability for one or several use case

5. ORGANIZATION AND PROJECT MANAGEMENT

Each Party shall designate a contact person to coordinate discussions. Meetings or workshops may be held virtually or in person as mutually agreed. Each Party shall bear its own costs incurred in connection with this MoU.

6. CONFIDENTIALITY

The Parties agree to keep confidential any information exchanged under this MoU unless otherwise agreed in writing or required by law. This obligation shall survive for 5 years following expiry or termination of this MoU.

7. NOTICES AND COMMUNICATIONS

Any notice and communication between the Parties pertaining to the present Memorandum of Understanding shall be given in writing to the other Party as indicated below.

Wind Fisher SAS by email to : ceo@wind-fisher.com	EPCG by email to : ivan.mrvaljevic@epcg.com
--	---

Notices shall take effect upon their receipt by the recipient. A Party may amend the contact details provided hereinabove by informing the other Party in writing.

* * *

In witness whereof, the Parties concluded the present agreement in two (2) originals.

For EPCG

For Wind Fisher

Signature

Signature

Ivan Bulatovic,

Stéphane Vidaillet,

Chief Executive Officer

Chief Operating Officer

Date :

Date :

MEMORANDUM ON THE JOINT DEVELOPMENT OF THE FSPP SLANO AND COOPERATION IN THE FIELD OF RES

Concluded by and between:

Elektroprivede Crne Gore AD Nikšić (hereinafter EPCG), a company that is organized and established in accordance with the laws of Montenegro, with its registered office at: Vuka Karadžića 2, 81400 Nikšić / Montenegro, registered in the Central Register of Business Entities under the number 4-0000330, represented by Executive Director Ivan Bulatović

And

AKUO (hereinafter AKUO), a company that is organized and established in accordance with the laws of France, with its registered office at: 140 Avenue des Champs-Elysees, 75008 Paris, registered in the RCS Paris under the number 495 259 061, represented by its president, Akuo SAS (a company that is organized and established in accordance with the laws of France, with its registered office at: 140 Avenue des Champs-Elysees, 75008 Paris, registered in the RCS Paris under the number 907 723 498), represented by Eric Scotto, president

"Party" will mean AKUO or EPCG individually, and "Parties" will mean AKUO and EPCG together.

1.) PURPOSE AND SCOPE:

The purpose of this Memorandum is to express interest and set a framework for establishing future cooperation between the signatory parties, with a focus on the renewable energy sector. In this domain, the Parties have already, each for themselves, had certain activities in the development of projects in the territory of Montenegro. On these, to a large extent, similar projects, Parties exchanged certain information. The Parties see potential cooperation on the projects located in Montenegro as important to: (a) increase the scale of their respective projects, and (b) increase the economic value for both parties.

Parties agree that, apart from Articles 6, 8 i 9, this Memorandum does not have binding force, and that its only purpose is to demonstrate the parties' readiness and interest to exchange information and continue discussions on the joint development of the Floating Solar Power Plant(FSPP) project at Slano

MEMORANDUM O ZAJEDNIČKOM RAZVOJU PSE SLANO I SARADNJI U OBLASTI OIE

Zaključen između:

Elektroprivede Crne Gore AD Nikšić (u daljem tekstu EPCG), kompanije koja je organizovana i osnovana u skladu sa zakonima Crne Gore, sa sjedištem na adresi: Vuka Karadžića 2, 81400 Nikšić / Crna Gora, registrovana u Centralnom registru privrednih subjekata pod brojem 4-0000330, koju zastupa Izvršni direktor Ivan Bulatović

I

AKUO (u daljem tekstu AKUO), kompanije koja je organizovana i osnovana u skladu sa zakonima Francuske, sa sjedištem na adresi 140 Avenue des Champs-Elysees, 75008 Paris, registrovana u RCS Paris pod brojem 495 259 061, koju zastupa njezin predsjednik, Akuo SAS (kompanija koja je organizovana i osnovana u skladu sa zakonima Francuske, sa , sa sjedištem na adresi 140 Avenue des Champs - Elysees, 75008 Paris, registrovana u RCS Paris pod brojem 907 723 498), koju zastupa Eric Scotto, predsjednik

"Strana" će značiti AKUO ili EPCG pojedinačno, a "strane" će značiti AKUO i EPCG zajedno.

1.) SVRHA I OBIM:

Svrha ovog Memoranduma je iskazivanje interesovanja i postavljanje okvira za uspostavljanje buduće saradnje između strana potpisnica, sa fokusom na sektor obnovljive energije. U tom domenu su strane već, svaka za sebe, imale određene aktivnosti u razvoju projekata na teritoriji Crne Gore. O tim, u velikoj mjeri, srodnim projektima, Strane su razmijenile određene informacije. Strane vide potencijalnu saradnju na projektima koji se nalaze u Crnoj Gori kao važnu za: (a) povećanje obima svojih projekata, i (b) povećanje ekonomske vrijednosti za oba učesnika.

Strane saglasno konstatuju da, osim članova 6, 8 i 9, ovaj Memorandum nema obavezujuću snagu, i da je njegova jedina svrha da demonstrira spremnost i zainteresovanost Strana da razmjenjuju informacije i nastave razgovore o zajedničkom razvoju projekta plutajuće solarne elektrane (PSE) na Slanom jezeru u dijelu gdje za to postoji obostrani interes i utvrdjena korist od kooperacije.

lake, in areas where there is a mutual interest and a recognized benefit from such cooperation.

In addition, this Memorandum also covers potential cooperation in the development of other RES projects (e.g., the Krupac Solar Power Plant, as well as the development of Battery Energy Systems for electricity generated from renewable sources).

Only formal contracts that the parties may conclude subsequently may be binding.

2.) BASIC INFORMATION:

Montenegro, which in this sense is essentially represented by the state-owned company EPCG, has a strong need for stable and reliable electricity supply, preferably based on renewable energy sources, wherever possible, in order to enable the state to exploit its potential and achieve economic growth. In order to achieve these goals, EPCG strives to establish partnerships with reliable entities.

AKUO is a global energy player, active in all segments of the electricity industry, in particular in low-carbon power generation and actively involved in the decarbonization of the economy.

In this sense, at the moment, the most interesting projects are potential solar power plants with particular emphasis on the development of the Floating Solar Power Plant project at Slano lake, located in the western part of the Municipality of Nikšić.

In addition, there is also an opportunity for cooperation on other RES projects (e.g., the Krupac SPP and development of Battery Energy Storage Systems for electricity generated from renewable sources)

3.) OBJECTIVES, RIGHTS AND RESPONSIBILITIES OF THE PARTIES:

The parties agree with each other and state the following:

- The Parties' common goal is further dynamic development of renewable energy projects.
- The Parties express a strong commitment to consider and recognize the chances of joint action in specific projects, which could, possibly, achieve additional value in relation to the scenario in which the Parties do not establish cooperation.

Pored toga Memorandum obuhvata i potencijalnu saradnju na razvoju drugih projekata iz oblasti OIE (npr. SE Krupac kao i razvoj Baterijskih sistema za skladištenje električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora). Obavezujući karakter mogu imati samo formalni ugovori koje Strane, eventualno, naknadno zaključe.

2.) OSNOVNE INFORMACIJE:

Crna Gora, koju u tom smislu suštinski predstavlja državna kompanija EPCG, ima snažnu potrebu za stabilnim i pouzdanim snabdijevanjem električnom energijom, po mogućnosti utemeljenim na obnovljivim izvorima energije, gdje god je to moguće, kako bi se državi omogućilo da eksploatiše svoje potencijale i ostvari privredni rast. U namjeri da realizuje navedene ciljeve EPCG nastoji da ostvari partnerstvo sa pouzdanim subjektima.

AKUO je globalna energetska kompanija, aktivna u svim segmentima energetske industrije, naročito u proizvodnji el. energije sa niskim emisijama ugljenika i aktivnim učešćem u dekarbonizaciji privrede.

U tom smislu, u aktuelnom momentu najzanimljiviji projekti su potencijalne solarne elektrane sa posebnim akcentom na razvoj projekta plutajuće solarne elektrane na Slanom jezeru smještenom u zapadnom dijelu teritorije Opštine Nikšić.

Pored toga otvorena je i mogućnost saradnje i na drugim projektima iz oblasti OIE (npr. SE Krupac i razvoj Baterijskih sistema za skladištenje električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora).

3.) CILJEVI, PRAVA I ODGOVORNOSTI STRANA

Strane su međusobno saglasne i konstatuju sledeće:

- Zajednički cilj Strana je dalji dinamični razvoj projekata valorizacije obnovljivih izvora energije
- Strane iskazuju snažno opredjeljenje da razmatraju i prepoznaju šanse za udruženo djelovanje, kojim bi se, eventualno, mogla ostvariti dodatna vrijednost u odnosu na scenario u kojem Strane ne ostvaruju saradnju
- Saradnja na kojoj će Strane zajednički raditi, u obostranom interesu, dominantno se tiče

- The cooperation that the Parties will pursue jointly, in their mutual interest, will predominantly concern the development of The Floating Solar Power Plant project. This does not exclude the development of other RES projects (e.g., the Krupac SPP and the development of Battery Energy Storage Systems for electricity generated from renewable sources).
- Depending on the scope, content, and legal effect of specific activities, the overall concept will be further elaborated and precisely defined through separate Memorandums or Contracts, with full respect for the principles set forth in this Memorandum.

4.) IMPLEMENTATION

The cooperation of the Parties shall be based on the principles of partnership, transparency, accountability and mutual information. Parties will share i.e. exchange information on the basis of reciprocity, with full respect for its confidentiality.

There are no financial or legal obligations arising from this Memorandum.

5.) CONTACT PERSONS

The Parties shall appoint contact persons to facilitate and consolidate communication with each other.

6.) APPLICABLE LAW

This Memorandum is regulated and interpreted in accordance with the positive regulations of Montenegro.

7.) ENTRY INTO FORCE

This Memorandum shall enter into force on the day of signature.

The Memorandum may be amended at any time by mutual written consent of the Parties.

Each Party may cancel the Memorandum by written notice at least 30 days in advance.

8.) DISPUTE RESOLUTION

razvoja projekta plutajuće solarne elektrane. Ovo ne isključuje razvoj drugih projekata iz oblasti OIE (npr. SE Krupac i razvoj Baterijskih sistema za skladištenje električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora)

- U zavisnosti od obima, sadržaja i pravnog dejstva konkretnih aktivnosti cjelokupan koncept će biti precizno razrađen posebnim Memorandumima ili Ugovorima, uz puno poštovanjem principa istaknutih u ovom Memorandumu.

4.) SPROVOĐENJE

Saradnja Strana će se zasnivati na principima partnerstva, transparentnosti, odgovornosti i međusobnog informisanja. Strane će informacije dijeliti tj. razmjenjivati na bazi reciprociteta, uz puno uvažavanje povjerljivosti sadržaja istih.

Iz ovog memoranduma ne proističu obaveze finansijske ili pravne prirode.

5.) KONTAKT OSOBE

Strane će imenovati kontakt osobe kako bi olakšale i učvrstile međusobnu komunikaciju.

6.) MJERODAVNO PRAVO

Ovaj Memorandum uređuje se i tumači u skladu sa pozitivnim propisima Crne Gore.

7.) STUPANJE NA SNAGU

Ovaj Memorandum stupa na snagu danom potpisivanja.

Memorandum se može izmijeniti i dopuniti bilo kada putem uzajamne pisane saglasnosti Strana.

Svaka Strana može da otkáže Memorandum pisanim obavještenjem najmanje 30 dana unaprijed.

8.) RJEŠAVANJE SPOROVA

Any disputes arising in relation to the interpretation and implementation of this Memorandum shall be resolved in a friendly manner and in a spirit of mutual cooperation and respect. In the event of inability to resolve the dispute in the aforementioned manner, the Parties agree that the dispute should be resolved by the Commercial Court of Montenegro.

9.) CONFIDENTIALITY

The Parties shall keep strictly confidential the contents of this MOU and all information acquired from other Party in connection with the **Projects**, and shall not disclose such information to any third party without the prior written consent of the other Party, unless such information:

- (a) is or later becomes public knowledge, other than by breach of this Clause; or
- (b) is in the possession of the recipient with full rights of disclosure prior to its receipt from the other Party; or
- (c) is independently received by the recipient from a third party having the full right of disclosure, or
- (d) is legally instructed or required to disclose by any order of the court or relevant government authority.

This Confidentiality Clause shall survive even 2 (two) years after the termination or expiration of this Memorandum.

10.) IDENTICAL SPECIMENS

This Memorandum is drawn up in four identical copies, two for each signatory party, each signed and certified copy produces the same effect. The English version of the Memorandum was made only for the purpose of presentation to AKUO, and responsible person for its compliance with the original version is authorized representative of AKUO, _____

The parties agree that this Memorandum shall be drawn up and signed on the date 04.06.2024.

Agreed on behalf of EPCG:

Signed:

Name: Ivan Bulatović

Function: CEO

Svi eventualni sporovi koji se pojave u pogledu tumačenja i implementacije ovog Memoranduma, biće riješeni na prijateljski način i u duhu uzajamne saradnje i poštovanja. U slučaju nemogućnosti rješavanja spora na prednje navedeni način Strane su saglasne da spor riješi Privredni sud Crne Gore.

9.) POVJERLJIVOST

Strane će strogo čuvati povjerljivost sadržaja ovog Memoranduma o razumijevanju i sve informacije koje dobiju od druge Strane u vezi sa Projektima, i ne smiju objelodanjivati te informacije trećoj strani bez prethodne pisane saglasnosti druge Strane, osim ukoliko ta informacija:

- (a) jeste ili kasnije postane javno poznata, na neki drugi način koji nije kršenje ove tačke; ili
- (b) je u vlasništvu primaoca sa punim pravom na objelodanjivanje prije prijema od druge Strane; ili
- (c) je primalac dobio nezavisno, od treće strane, koja ima puno pravo na objelodanjivanje, ili
- (d) ima pravni nalog za objelodanjivanje ili je potrebno da se objelodani nalogom suda ili mjerodavnog organa Vlade.

Ova tačka o povjerljivosti važi i 2 (dvije) godine nakon raskida ili isteka ovog Memoranduma.

10.) ISTOVJETNI PRIMJERCI

Ovaj Memorandum je sačinjen u četiri istovjetna primjerka, po dva za svaku stranu potpisnicu, od kojih svaki potpisan i ovjeren primjerak proizvodi isto dejstvo. Engleska verzija Memoranduma sačinjena je samo u svrhu prezentacije pred AKUO, a za potvrdu usaglašenosti sa originalnom verzijom je odgovoran ovlašćeni zastupnik AKUO, _____

Strane su saglasne da ovaj Memorandum bude sačinjen i potpisan na datum, 04.06.2024. godine.

Dogovoreno u ime EPCG:

Potpisao:

Ime: Ivan Bulatović

Funkcija: Izvršni direktor

Datum:

Date:

Agreed on behalf of AKUO:

Signed:

Name: Eric Scotto

Function: President of Akuo SAS, representing
AKUO as president of AKUO

Date:

Dogovoreno u ime AKUO:

Potpisao:

Ime: Eric Scotto

Funkcija : predsjednik Akuo SAS, koje zastupa AKUO, kao
predsjednik AKUO – a

Datum:

**MEMORANDUM ON THE JOINT DEVELOPMENT
MANUFACTURING AND DEPLOYMENT OF
THERMAL ENERGY STORAGE**

Concluded by and between:

Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić (hereinafter EPCG), a company that is organized and established in accordance with the laws of Montenegro, with its registered office at: Vuka Karadžića 2, 81400 Nikšić / Montenegro, registered in the Central Register of Business Entities under the number 4-0000330, represented by Chief Executive Director Ivan Bulatović

E2S Power AG (hereinafter: E2S), a company that is organized and established in accordance with the laws of , with its registered office at: Landstrasse 99 CH-5430 Wettingen, Switzerland represented by its Chief Executive Director Dr Sasha Savic

"Party" will mean E2S or EPCG individually, and "Parties" will mean E2S and EPCG together.

1.) PURPOSE AND SCOPE:

The purpose of this Memorandum is to express interest and set a framework for establishing future cooperation between the signatory parties, with a focus on the renewable energy sector. In this domain, the Parties have already, each for themselves, had certain activities in the development of projects in the territory of Montenegro. On these, to a large extent, similar projects, Parties exchanged certain information. The Parties see potential cooperation on the projects located in Montenegro as important to: (a) increase the scale of their respective projects, and (b) increase the economic value for both parties.

Parties agree that, apart from Articles 6, 8 i 9, this Memorandum does not have binding force, and that its only purpose is to demonstrate the parties' readiness and interest to exchange information and continue discussions on the potential joint development of the manufacturing and deployment of TWEST Thermal Energy Storage in areas where there is a mutual interest and a recognized benefit from such cooperation.

Only formal contracts that the parties may conclude subsequently may be binding.

**MEMORANDUM O ZAJEDNIČKOM RAZVOJU,
PROIZVODNJI I PRIMENI SKLADIŠTENJA
TOPLLOTNE ENERGIJE**

Zaključen između:

Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić (u daljem tekstu EPCG), kompanije koja je organizovana i osnovana u skladu sa zakonima Crne Gore, sa sjedištem na adresi: Vuka Karadžića 2, 81400 Nikšić / Crna Gora, registrovana u Centralnom registru privrednih subjekata pod brojem 4-0000330, koju zastupa Izvršni direktor Ivan Bulatović

E2S Power AG (u daljem tekstu E2S), kompanije koja je organizovana i osnovana u skladu sa zakonima Švajcarske, sa sjedištem na adresi Landstrasse 99 CH-5430 Wettingen, Switzerland , koju zastupa Dr Saša Savić, Izvršni direktor

"Strana" će značiti E2S ili EPCG pojedinačno, a "strane" će značiti E2S i EPCG zajedno.

1.) SVRHA I OBIM:

Svrha ovog Memoranduma je iskazivanje interesovanja i postavljanje okvira za uspostavljanje buduće saradnje između strana potpisnica, sa fokusom na sektor obnovljive energije. U tom domenu su strane već, svaka za sebe, imale određene aktivnosti u razvoju projekata na teritoriji Crne Gore. O tim, u velikoj mjeri, srodnim projektima, Strane su razmijenile određene informacije. Strane vide potencijalnu saradnju na projektima koji se nalaze u Crnoj Gori kao važnu za: (a) povećanje obima svojih projekata, i (b) povećanje ekonomske vrijednosti za oba učesnika.

Strane saglasno konstatuju da, osim članova 6, 8 i 9, ovaj Memorandum nema obavezujuću snagu, i da je njegova jedina svrha da demonstrira spremnost i zainteresovanost Strana da razmjenjuju informacije i nastave razgovore o potencijalnom zajedničkom razvoju proizvodnje i primjene TWEST skladištenja toplotne energije u djelovima gdje za to postoji obostrani interes i utvrđena korist od kooperacije.

Obavezujući karakter mogu imati samo formalni ugovori koje Strane, eventualno, naknadno zaključe.

2.) BASIC INFORMATION:

Montenegro, which in this sense is essentially represented by the state-owned company EPCG, has a strong need for stable and reliable electricity supply, preferably based on renewable energy sources, wherever possible, in order to enable the state to exploit its potential and achieve economic growth. In order to achieve these goals, EPCG strives to establish partnerships with reliable entities. Also, EPCG operates the only coal-fired power plant TPP Pljevlja, which is obliged to apply its operation to applicable standards.

E2S is a global leader in long duration high-temperature thermal energy storage products, with successful development of the TWEST thermal energy storage technology, E2S has entered European and Global markets and is actively looking for reliable and competent partner in the Balkan region to execute its projects.

3.) OBJECTIVES, RIGHTS AND RESPONSIBILITIES OF THE PARTIES:

The parties agree with each other and state the following:

- The Parties' common goal is further dynamic development of renewable energy projects.
- The Parties express a strong commitment to consider and recognize the chances of joint action in specific projects, which could, possibly, achieve additional value in relation to the scenario in which the Parties do not establish cooperation.
- The cooperation that the Parties will pursue jointly, in their mutual interest, will predominantly concern the potential cooperation regarding the thermal energy storage
- Depending on the scope, content, and legal effect of specific activities, the overall concept will be further elaborated and precisely defined through separate Memorandums or Contracts, with full respect for the principles set forth in this Memorandum.

2.) OSNOVNE INFORMACIJE:

Crna Gora, koju u tom smislu suštinski predstavlja državna kompanija EPCG, ima snažnu potrebu za stabilnim i pouzdanim snabdijevanjem električnom energijom, po mogućnosti utemeljenim na obnovljivim izvorima energije, gdje god je to moguće, kako bi se državi omogućilo da eksploatiše svoje potencijale i ostvari privredni rast. U namjeri da realizuje navedene ciljeve EPCG nastoji da ostvari partnerstvo sa pouzdanim subjektima. Takođe, EPCG upravlja jedinom termoelektranom TPP Pljevlja, koja je obavezna da svoj rad uskladi sa važećim standardima.

E2S je globalni lider u proizvodima za dugotrajno skladištenje toplotne energije na visokim temperaturama. Uspješnim razvojem tehnologije skladištenja toplotne energije TWEST, E2S je ušao na evropsko i svjetsko tržište i aktivno traži pouzdanog i kompetentnog partnera na Balkanu za realizaciju svojih projekata.

3.) CILJEVI, PRAVA I ODGOVORNOSTI STRANA

Strane su međusobno saglasne i konstatuju sledeće:

- Zajednički cilj Strana je dalji dinamični razvoj projekata valorizacije obnovljivih izvora energije
- Strane iskazuju snažno opredjeljenje da razmatraju i prepoznaju šanse za udruženo djelovanje, kojim bi se, eventualno, mogla ostvariti dodatna vrijednost u odnosu na scenario u kojem Strane ne ostvaruju saradnju
- Saradnja na kojoj će Strane zajednički raditi, u obostranom interesu, dominantno se tiče potencijalne saradnje u vezi sa skladištenja toplotne energije
- U zavisnosti od obima, sadržaja i pravnog dejstva konkretnih aktivnosti cjelokupan koncept će biti precizno razrađen posebnim Memorandumima ili Ugovorima, uz puno poštovanjem principa istaknutih u ovom Memorandumu.

4.) IMPLEMENTATION

The cooperation of the Parties shall be based on the principles of partnership, transparency, accountability and mutual information. Parties will share i.e. exchange information on the basis of reciprocity, with full respect for its confidentiality.

There are no financial or legal obligations arising from this Memorandum.

5.) CONTACT PERSONS

The Parties shall appoint contact persons to facilitate and consolidate communication with each other.

6.) APPLICABLE LAW

This Memorandum is regulated and interpreted in accordance with the positive regulations of Montenegro.

7.) ENTRY INTO FORCE

This Memorandum shall enter into force on the day of signature.

The Memorandum may be amended at any time by mutual written consent of the Parties.

Each Party may cancel the Memorandum by written notice at least 30 days in advance.

8.) DISPUTE RESOLUTION

Any disputes arising in relation to the interpretation and implementation of this Memorandum shall be resolved in a friendly manner and in a spirit of mutual cooperation and respect. In the event of inability to resolve the dispute in the aforementioned manner, the Parties agree that the dispute should be resolved by the Commercial Court of Montenegro.

9.) CONFIDENTIALITY

The Parties shall keep strictly confidential the contents of this MOU and all information acquired from other Party in connection with the **Projects**, and shall not disclose such information to any third party without the prior written consent of the other Party, unless such information:

4.) SPROVOĐENJE

Saradnja Strana će se zasnivati na principima partnerstva, transparentnosti, odgovornosti i međusobnog informisanja. Strane će informacije dijeliti tj. razmjenjivati na bazi reciprociteta, uz puno uvažavanje povjerljivosti sadržaja istih.

Iz ovog memoranduma ne proističu obaveze finansijske ili pravne prirode.

5.) KONTAKT OSOBE

Strane će imenovati kontakt osobe kako bi olakšale i učvrstile međusobnu komunikaciju.

6.) MJERODAVNO PRAVO

Ovaj Memorandum uređuje se i tumači u skladu sa pozitivnim propisima Crne Gore.

7.) STUPANJE NA SNAGU

Ovaj Memorandum stupa na snagu danom potpisivanja.

Memorandum se može izmijeniti i dopuniti bilo kada putem uzajamne pisane saglasnosti Strana.

Svaka Strana može da otkáže Memorandum pisanim obavještenjem najmanje 30 dana unaprijed.

8.) RJEŠAVANJE SPOROVA

Svi eventualni sporovi koji se pojave u pogledu tumačenja i implementacije ovog Memoranduma, biće riješeni na prijateljski način i u duhu uzajamne saradnje i poštovanja. U slučaju nemogućnosti rješavanja spora na prednje navedeni način Strane su saglasne da spor riješi Privredni sud Crne Gore.

9.) POVJERLJIVOST

Strane će strogo čuvati povjerljivost sadržaja ovog Memoranduma o razumijevanju i sve informacije koje dobiju od druge Strane u vezi sa Projektima, i ne smiju objelodanjivati te informacije trećoj strani bez prethodne pisane saglasnosti druge Strane, osim ukoliko ta informacija:

- (a) is or later becomes public knowledge, other than by breach of this Clause; or
- (b) is in the possession of the recipient with full rights of disclosure prior to its receipt from the other Party; or
- (c) is independently received by the recipient from a third party having the full right of disclosure, or
- (d) is legally instructed or required to disclose by any order of the court or relevant government authority.

This Confidentiality Clause shall survive even 2 (two) years after the termination or expiration of this Memorandum.

10.) IDENTICAL SPECIMENS

This Memorandum is drawn up in four identical copies, two for each signatory party, each signed and certified copy produces the same effect. The English version of the Memorandum was made only for the purpose of presentation to E2S, and responsible person for its compliance with the original version is authorized representative of E2S, Dr. Saša Savić.

The parties agree that this Memorandum shall be drawn up and signed on the date 14.10.2025.

Agreed on behalf of EPCG:

Signed:
Name: Ivan Bulatović
Function: CEO
Date:

Agreed on behalf of E2S:

Signed:
Name: Dr Saša Savić
Function: representing E2S as CEO
Date:

- (a) jeste ili kasnije postane javno poznata, na neki drugi način koji nije kršenje ove tačke; ili
- (b)) je u vlasništvu primaoca sa punim pravom na objelodanjivanje prije prijema od druge Strane; ili
- (c) je primalac dobio nezavisno, od treće strane, koja ima puno pravo na objelodanjivanje, ili
- (d) ima pravni nalog za objelodanjivanje ili je potrebno da se objelodani nalogom suda ili mjerodavnog organa Vlade.

Ova tačka o povjerljivosti važi i 2 (dvije) godine nakon raskida ili isteka ovog Memoranduma.

10.) ISTOVJETNI PRIMJERCI

Ovaj Memorandum je sačinjen u četiri istovjetna primjerka, po dva za svaku stranu potpisnicu, od kojih svaki potpisan i ovjeren primjerak proizvodi isto dejstvo. Engleska verzija Memoranduma sačinjena je samo u svrhu prezentacije pred E2S, a za potvrdu usaglašenosti sa originalnom verzijom je odgovoran ovlašćeni zastupnik E2S, Dr. Saša Savić.

Strane su saglasne da ovaj Memorandum bude sačinjen i potpisan na datum 14.10.2025.

Dogovoreno u ime EPCG:

Potpisao:
Ime: Ivan Bulatović
Funkcija: Izvršni direktor
Datum:

Dogovoreno u ime E2S:

Potpisao:
Ime: Dr Saša Savić
Funkcija : Izvršni direktor
Datum:

MEMORANDUM O RAZUMIJEVANJU

Ovaj MEMORANDUM O RAZUMIJEVANJU (u daljem tekstu "MOR") zaključen je dana ____ 2025. godine između **Alcazar Energy Management Services LLCFZ**, društva osnovanog u Ujedinjenim Arapskim Emiratima, sa sjedištem na adresi Kancelarija 702, Sprat 7, Park Heights Square 1, Dubai Hills Estate, Dubai, UAE ("**Alcazar Energy**") i Crne Gore, koju zastupa predsjednik Vlade, Nj.E. g. Milojko Spajić ("**Crna Gora**").

UVODNE NAPOMENE:

- A. Alcazar Energy je investirao i namjerava da nastavi sa investiranjem u sektor obnovljive energije u Crnoj Gori i širem regionu Balkana, kao dio svoje dugoročne strategije.
- B. Vlada Crne Gore je posvećena promovisanju održivog razvoja i zelene ekonomije, te pozdravlja povećane investicije u obnovljive izvore energije.
- C. Alcazar Energy i Vlada Crne Gore žele da izraze međusobnu namjeru za saradnju u razvoju i finansiranju projekata obnovljive energije u Crnoj Gori.
- D. Strane žele da zabilježe svoje namjere u dobroj vjeri u ovom neobavezujućem Memorandumu o razumijevanju.

STRANE SU SE SAGLASILE KAKO SLIJEDI:

1 SVRHA SARADNJE

Strane su saglasne da istraže mogućnosti za proširenje sveukupnog investicionog prisustva Alcazar Energy u sektoru obnovljive energije u Crnoj Gori. Alcazar Energy Partners je već obezbijedio oko 200 miliona eura za Vjetro Park Bijela, te trenutno planira da poveća svoje ukupne direktne strane investicije u Crnoj Gori do iznosa od 500 miliona eura do kraja 2030. godine. Ovo potencijalno proširenje odražava zajednički cilj strana da unaprijede politike

MEMORANDUM OF UNDERSTANDING

This MEMORANDUM OF UNDERSTANDING (this "MOU") is made and entered into as of the ____ day of _____, 2025, by and between **Alcazar Energy Management Services LLCFZ** a company incorporated in the United Arab Emirates and having its registered office at Office 702, Level 7, Park Heights Square 1, Dubai Hills Estate, Dubai, United Arab Emirates ("**Alcazar Energy**") and Montenegro, represented by its Prime Minister, H.E. Mr. Milojko Spajić ("**Montenegro**").

WHEREAS:

- A. Alcazar Energy has invested, and intends to continue investing, in the renewable energy sector in Montenegro and the wider Balkans as part of its longterm strategy.
- B. The Government of Montenegro is committed to promoting sustainable development and green growth and welcomes increased investment in renewable energy.
- C. Alcazar Energy and the Government of Montenegro wish to express their mutual intent to cooperate in the development and financing of renewable energy projects in Montenegro.
- D. The Parties therefore wish to record their goodfaith intentions in this nonbinding Memorandum of Understanding.

NOW THEREFORE THE PARTIES AGREED AS FOLLOWS:

1 PURPOSE OF THE COOPERATION

The Parties agree to explore opportunities for Alcazar Energy to expand its overall investment footprint in Montenegro's renewable energy sector. Alcazar Energy Partners has already committed approximately EUR 200 million in respect of the Bijela Wind Farm and presently intends to increase its aggregate foreign direct investment in Montenegro to an amount of up to EUR 500 million by the end of 2030. This prospective expansion reflects the Parties'

održive energije i zelene ekonomije Crne Gore, kao i da razviju dugoročno strateško partnerstvo u oblasti obnovljive energije.

2 OBIM INVESTICIJE

Alcazar Energy Partners namjerava, na neobavezujućoj osnovi, da realizuje investicije do iznosa od 500 miliona eura u energetski sektor Crne Gore do 2030. godine. Konkretni projekti, strukture ili investicioni mehanizmi koji će se koristiti biće naknadno identifikovani i dogovoreni između Strana.

3 NEOBAVEZUJUĆI KARAKTER

Ovaj MOR predstavlja samo dobre namjere Strana. On nije pravno obavezujući i ne stvara izvršne obaveze za bilo koju Stranu. Ništa u ovom dokumentu ne može se tumačiti kao obaveza bilo koje strane da realizuje bilo kakvu transakciju ili investiciju.

4 VAŽENJE I PRESTANAK

Ovaj MOR stupa na snagu na datum naveden na početku i ostaje na snazi do ranijeg od sljedećeg:

- (i) decembra 2030. godine; ili
- (ii) do trenutka kada bilo koja strana obavijesti drugu o raskidu MOR.

5 MJERODAVNO PRAVO

Ovaj MOR i sva vanugovorna pravila koja se odnose na njega uređuju se zakonima Crne Gore.

6 RJEŠAVANJE SPOROVA

Bilo koja neslaganja ili sporovi koji proisteknu iz ovog Memoranduma o razumijevanju ili u vezi sa njim rješavaće se mirnim putem kroz konsultacije i pregovore u dobroj vjeri između Strana. Na pisani zahtjev bilo koje od Strana, Strane će se bez odlaganja sastati i konsultovati

mutual objective of advancing Montenegro's sustainable energy and green growth policies and of fostering a long-term strategic partnership in the field of renewable energy.

2 SCOPE OF INVESTMENT

Alcazar Energy Partners intends, on a non-binding basis, to undertake investments of up to EUR 500 million in Montenegro's energy sector by 2030. The specific projects, structures, or investment vehicles to be used shall be identified and agreed separately between the Parties in due course.

3 NON-BINDING EFFECT

This MOU represents only the good-faith intentions of the Parties. It is not legally binding and creates no enforceable obligations on either Party. Nothing herein shall be construed as obligating either Party to proceed with any transaction or investment.

4 TERM AND TERMINATION

This MOU shall come into effect on the date first written above and will remain effective until the earlier of:

- (i) December 2030; or
- (ii) either Party giving notice to terminate this MOU.

5 GOVERNING LAW

This MOU and any non-contractual provisions relating thereto shall be governed by the laws of Montenegro.

6 DISPUTE RESOLUTION

Any differences or disputes arising out of or in connection with this Memorandum of Understanding shall be resolved amicably through consultations and good-faith negotiations between the Parties. Upon the written request of either Party, the

s ciljem postizanja obostrano prihvatljivog rješenja putem dijaloga i saradnje.

Parties shall promptly meet and consult with a view to reaching a mutually acceptable solution through dialogue and cooperation.

7 CJELOKUPNO RAZUMIJEVANJE

7 ENTIRE UNDERSTANDING

Ovaj MOR sadrži cjelokupni dogovor između Strana u vezi sa predmetom ovog dokumenta i zamjenjuje sve prethodne razgovore, dogovore ili aranžmane.

This MOU contains the entire understanding between the Parties concerning the subject matter hereof and supersedes all previous discussions, understandings or arrangements.

U potvrdu navedenog, Strane su učinile da ovaj MOR bude potpisan od strane njihovih za to ovlašćenih lica na dan i godinu koji su prvi gore navedeni.

IN WITNESS WHEREOF, the Parties have caused this MOU to be executed by their duly authorized officers as of the day and year first above written.

**For and on behalf of / Za i u ime
Alcazar Energy Management Services LLC-FZ**

**Daniel Calderon
Managing Partner / Upravljački partner**

**For and on behalf of / Za i u ime
MONTENEGRO / Države Crne Gore**

**H.E. Mr. Milojko Spajić / Nj.E. g. Milojko Spajić
Prime Minister of Montenegro / Premijer Crne Gore**

**MEMORANDUM O RAZUMIJEVANJU
O ENERGETSKOJ TRANZICIJI**

između

**Ministarstva energetike i rudarstva Crne Gore i
EDF International Networks**

Oktobar 2025.godine

Ovaj Memorandum o razumijevanju (u daljem tekstu „**Memorandum**“) zaključen je između:

- 1) **EDF International Networks** („EDF IN“), podružnice društva Électricité de France (EDF SA), osnovane u skladu sa zakonima Francuske, sa registrovanim sjedištem na adresi Tour HY5 (HYFIVE), 1 Avenue du Général de Gaulle, 92800 Puteaux, Francuska, koju zastupa gospodin Yann Guinard, predsjednik Odbora direktora, ovlašten za potrebe ovog Memoranduma,

i

- 2) **Ministarstva energetike i rudarstva Crne Gore** („Ministarstvo“), organa državne uprave nadležnog za nacionalne politike u oblastima energetike, energetske efikasnosti i razvoja energetske infrastrukture, koje zastupa ministar Admir Šahmanović, ovlašten za potrebe ovog Memoranduma.

EDF IN i Ministarstvo u daljem tekstu zajednički se nazivaju „**Strane**“, a pojedinačno kao „**Strana**“.

PREAMBULA

EDF Grupa, zajedno sa svojim podružnicama, predstavlja vodeću globalnu energetska kompaniju aktivnu u svim segmentima elektroenergetskog sektora, posebno u niskokarbonskoj proizvodnji, i snažno je posvećena dekarbonizaciji privrede.

EDF International Networks („EDF IN“), podružnica EDF Grupe, pruža međunarodnu ekspertizu Grupe u oblasti distribucije električne energije. EDF IN već dugo saraduje sa operatorima distributivnog sistema (ODS) širom svijeta na njihovim programima modernizacije i digitalne transformacije.

Ministarstvo energetike i rudarstva Crne Gore („**Ministarstvo**“) odgovorno je za nacionalne politike u oblastima energetike, energetske efikasnosti, rudarstva, geologije, ugljovodnika i koncesija. Prioriteti Ministarstva uključuju:

Omogućavanje integracije brzo rastuće proizvodnje iz obnovljivih izvora energije, uključujući krovne solarne instalacije za domaćinstva.

Unapređenje performansi mreže, posebno kroz smanjenje gubitaka i poboljšanje kvaliteta snabdijevanja, u skladu sa standardima Evropske unije.

Jačanje otpornosti mreže na događaje uzrokovane klimatskim promjenama (požari, poplave, toplotni talasi), rizike u oblasti sajber bezbjednosti, i integraciju novih načina korišćenja električne energije, kao što su elektromobilnost i skladištenje energije.

S obzirom na značajan potencijal za saradnju između Strana u modernizaciji i povećanju otpornosti elektrodistributivnih mreža, Strane namjeravaju blisko saradivati i izražavaju svoju međusobnu spremnost na saradnju u okviru ovog Memoranduma o razumijevanju.

Strane pridaju najveći značaj zaštiti zdravlja, bezbjednosti i životne sredine, te očekuju da svi učesnici poštuju ova načela u obavljanju svojih aktivnosti.

Strane nadalje potvrđuju svoju posvećenost visokim standardima etike i integriteta, uključujući sprečavanje podmićivanja i korupcije, obezbjeđujući da poštenje i pravičnost budu osnov svih aspekata njihove saradnje.

Strane žele ovim Memorandumom uspostaviti opšti okvir za razvoj i sprovođenje potencijalnih zajedničkih inicijativa.

ČLAN 1

Svrha

Svrha ovog Memoranduma je da definiše opšti okvir u okviru kojeg Strane mogu dogovoriti razvoj i realizaciju potencijalnih zajedničkih inicijativa.

Ne dovodeći u pitanje opšti karakter prethodno navedenog, svrha ovog Memoranduma je:

1. Uspostavljanje zajedničkog razumijevanja o ulogama i odgovornostima Strana u razvijanju njihove saradnje.
2. Obezbeđivanje okvira za dijalog i koordinaciju u oblasti od zajedničkog interesa opisanih u nastavku.
3. Podsticanje zajedničkih inicijativa u oblastima energetike i modernizacije mreže.
4. Unapređivanje razmjene znanja, najboljih praksi i stručnosti.
5. Jačanje međunarodne vidljivosti francusko-crnogorske saradnje u energetsom sektoru.
6. Priprema potencijalne realizacije konkretnih projekata koji će biti predmet posebnih sporazuma.

ČLAN 2

Oblast saradnje

Sljedeća (neiscrpna) lista identifikuje potencijalne oblasti od zajedničkog interesa između Strana:

1. Tehnička saradnja na integraciji proizvodnje iz obnovljivih izvora energije, povećanju otpornosti mreže, sajber bezbjednosti i usklađivanju sa evropskim standardima:
  - 1.1. Izrada strateške mape puta za otpornost mreže, s ciljem jačanja robustnosti mreže protiv klimatskih nepogoda, sajber prijetnji i novih načina korišćenja električne energije.
  - 1.2. Priprema glavnog plana razvoja distributivne mreže i definisanje prioriteta ključnih investicija.
  - 1.3. Dizajn i sprovođenje akcionog plana za otpornost mreže, uključujući mjere sajber bezbjednosti i upravljanja rizicima.
  - 1.4. Izrada studija izvodljivosti za primjenu inovativnih tehničkih i operativnih rješenja.
  - 1.5. Pilot-projekti za digitalne trafostanice i pametne mreže, radi demonstracije operativne vrijednosti novih tehnologija.
  - 1.6. Razmjena stručnih znanja radi poboljšanja kvaliteta usluge, smanjenja tehničkih gubitaka i povećanja pouzdanosti mreže.
  - 1.7. Izgradnja kapaciteta i razmjena znanja u oblasti održavanja, pogona i razvoja mreže.
  - 1.8. Saradnja na izgradnji i modernizaciji trafostanica.

- 1.9. Podrška usklađivanju regulatornog i operativnog okvira nacionalnog distributera sa najboljim evropskim praksama i standardima.
2. Implementacija rješenja pametnih mreža (IT, podaci, vještačka inteligencija itd.) radi poboljšanja performansi mreže i integracije obnovljivih izvora energije:
  - 2.1. Izrada strateške mape puta za integraciju obnovljive energije u distributivnu mrežu, usklađene s nacionalnim i evropskim ciljevima.
  - 2.2. Projektovanje rješenja za optimalno upravljanje proizvodnjom iz fotonaponskih i vjetroelektrana, uzimajući u obzir njihovu varijabilnost i lokalnu fleksibilnost.
  - 2.3. Primjena digitalnih rješenja zasnovanih na podacima, uključujući sistem za upravljanje distribuiranim energetske resursima (Distributed Energy Resource Management System – DERMS), radi unapređenja planiranja i kontrole integracije obnovljive energije.
  - 2.4. Uvođenje naprednih alata za upravljanje podacima radi optimizacije balansiranja mreže i pogona distribuiranih energetske resursa.
  - 2.5. Rješenja koja omogućavaju koordinisano upravljanje decentralizovanim proizvođačima električne energije.
  - 2.6. Aktiviranje lokalnih fleksibilnosti radi smanjenja zagušenja, poboljšanja stabilnosti i odlaganja velikih infrastrukturnih investicija.
  - 2.7. Pilot-projekti i demonstracije novih tehnologija koje podstiču inovacije i digitalizaciju mreže.
  - 2.8. Validacija koncepata i alata zasnovanih na vještačkoj inteligenciji za određivanje prioriteta investicija i poboljšanje pouzdanosti mreže (posebno indeksi SAIDI i SAIFI).
3. Unapređenje kapaciteta, prenos znanja i institucionalna saradnja.
  - 3.1. Organizacija seminara, tehničkih radionica i programa obuke posvećenih modernizaciji mreže, povećanju otpornosti i integraciji obnovljive energije.
  - 3.2. Jačanje kapaciteta i razmjena znanja sa CEDIS-om i drugim zainteresovanim stranama, uključujući mentorstvo i razmjenu eksperata.
  - 3.3. Organizacija studijskih posjeta i razmjena delegacija između Francuske i Crne Gore u cilju razmjene najboljih praksi.
  - 3.4. Institucionalna saradnja radi podrške regulatornoj konvergenciji ka evropskim standardima u pogonu mreže, energetske efikasnosti i sajber bezbjednosti.
4. Komunikacija, vidljivost i razvoj međunarodnih partnerstava:
  - 4.1. Zajedničko učešće na konferencijama, forumima i međunarodnim događajima vezanim za energetske tranziciju i digitalizaciju pametnih mreža.
  - 4.2. Zajednička institucionalna komunikacija u cilju isticanja rezultata i koristi ostvarene saradnje.
  - 4.3. Promocija uspješnih primjera i projekata kako bi se ojačala vidljivost partnerstva EDF IN – Ministarstvo na evropskom i međunarodnom nivou.

4.4 Istraživanje mogućnosti finansiranja sa međunarodnim institucijama (Evropska unija, međunarodne finansijske institucije, razvojne banke itd.) u cilju podrške realizaciji pilot-projekata i zajedničkih inicijativa.

Ukoliko u okviru ovog Memoranduma Strane identifikuju oblasti od zajedničkog interesa koje bi mogle dovesti do potencijalnih budućih projekata, one mogu odlučiti da sarađuju na njihovoj realizaciji.

Takva saradnja formalizovaće se posebnim sporazumima koje će Strane naknadno ugovoriti i potpisati, a koji mogu obuhvatiti studije izvodljivosti i druge zajedničke aktivnosti definirane međusobnim dogovorom.

ČLAN 3

Načela saradnje

Strane će sarađivati u izvršavanju svojih obaveza po ovom Memorandumu i obavezuju se da djeluju u dobroj vjeri, uzdržavajući se od bilo kakve radnje koja bi bila suprotna zajedničkom interesu njihove saradnje.

1. Organizacija i upravljanje saradnjom.
  - 1.1. Strane su saglasne da osnuju zajedničku Radnu grupu, sastavljenu od predstavnika koje imenuju Ministarstvo i EDF IN. Ova Radna grupa biće odgovorna za usmjeravanje i koordinaciju aktivnosti koje se sprovode u skladu s ovim Memorandumom. Sastanci će se sazivati na inicijativu bilo koje Strane.
  - 1.2. Podrazumijeva se da:
    - 1.2.1. Nijedan od navedenih predstavnika nema ovlašćenje da obavezuje bilo koju Stranu.
    - 1.2.2. Sastanci se mogu održavati putem telefona, video konferencije ili lično. Strane namjeravaju održati prvi sastanak u Parizu kao početnu sesiju (prema predlogu EDF IN-a)
    - 1.2.3. Glavni zaključci i preporuke biće zabilježeni u pisanoj formi na engleskom jeziku.
  - 1.3. Nakon potpisivanja ovog Memoranduma, Strane će se sastati kako bi detaljno definisale organizaciju, upravljanje i naredne korake saradnje.

U vezi s ovim Memorandumom, EDF IN i Ministarstvo će razmjenjivati rezultate svojih tehničkih analiza zasnovanih na podacima projekata identifikovanih u okviru saradnje. Strane mogu zajednički mobilisati svoje interne resurse kako bi sprovele preliminarne procjene i probne studije izvodljivosti takvih projekata.

ČLAN 4

Intelektualna svojina

Svaka Strana ostaje vlasnik intelektualne svojine koju je razvila ili stekla nezavisno od ovog Memoranduma.

Svaka intelektualna svojina koja bude zajednički razvijena na osnovu budućih posebnih sporazuma uređivaće se odredbama tih sporazuma.

ČLAN 5

Pravno dejstvo

Ovaj Memorandum izražava dobru volju i zajedničke namjere Strana i ne stvara nikakve pravne, finansijske niti ugovorne obaveze za bilo koju Stranu.

Nijedno treće lice nema nikakva prava niti pravne koristi po osnovu ovog Memoranduma. Nijedna odredba ovog Memoranduma ne sprečava bilo koju Stranu da ubuduće ulazi u slične aranžmane saradnje sa trećim stranama.

Svaki spor ili nesuglasica u tumačenju ili primjeni ovog Memoranduma rješavaće se mirnim putem, kroz međusobne konsultacije i pregovore između Strana.

Svaka buduća saradnja biće uređena posebnim sporazumima koje Strane budu dogovorile i potpisale.

ČLAN 6

Trajanje i raskid

Ovaj Memorandum stupa na snagu danom potpisivanja od strane obje Strane i ostaje na snazi tri (3) godine, osim ako ne bude produžen uzajamnim pisanim sporazumom Strana. Svaka Strana može raskinuti Memorandum u bilo kojem trenutku dostavljanjem drugoj Strani pisanog obavještenja najmanje 30 (trideset) dana unaprijed. Raskid ovog Memoranduma neće uticati na tekuće razgovore ili inicijative pokrenute u okviru Memoranduma.

ČLAN 7

Obavještenja

Sva zvanična prepiska i komunikacija između Strana u vezi s ovim Memorandumom mora biti u pisanoj formi, bilo putem elektronske pošte (e-maila) ili zvaničnog pisma, i dostavlja se na sljedeće adrese (ili na bilo koju ažuriranu adresu koju jedna Strana naknadno saopšti drugoj):

EDF International Networks

1 avenue du Général de Gaulle, 92800 Puteaux, Francuska
Email: communication@edf-in.com

Ministarstvo energetike i rudarstva Crne Gore

Rimski trg br.46, 81000 Podgorica, Montenegro
Email: kabinet@meir.gov.me

ČLAN 8

Završne odredbe

Svaka Strana snosi sopstvene troškove i izdatke nastale u vezi sa pripremom i sprovođenjem ovog Memoranduma.

Ovaj Memorandum predstavlja čin razumijevanja između Strana u pogledu njegovog predmeta i zamjenjuje sve prethodne razgovore ili komunikacije koje su se odnosile na tu materiju.

Sve izmjene ili dopune ovog Memoranduma moraju biti sačinjene u pisanoj formi i potpisane od strane obje Strane.

Ovaj Memorandum sačinjen je u dva originalna primjerka, na engleskom i na crnogorskom jeziku, pri čemu su oba teksta podjednako autentična. U slučaju bilo kakvog neslaganja između ove dvije verzije, važi engleska verzija.

Ovaj Memorandum može biti potpisan u dva istovjetna primjerka, od kojih se svaki smatra originalom, a svi zajedno čine jedan te isti dokument.

U POTVRDU NAVEDENOG, ovlašćeni predstavnici Strana potpisali su ovaj Memorandum na sljedeći datum:

Datum: 14. oktobar 2025.godine

.....
Yann GUINARD
Predsjednik Odbora direktora
EDF International Networks

.....
Admir Šahmanović
Ministar
Ministarstvo energetike i rudarstva

**MEMORANDUM OF UNDERSTANDING
ON ENERGY TRANSITION**

between

**The Ministry of Energy and Mining of Montenegro and
EDF International Networks**

October 2025

This Memorandum of Understanding (the “**MoU**”) is made by and between:

- 1) **EDF International Networks** (“**EDF IN**”), a subsidiary of Électricité de France (EDF SA), established under the laws of France, with its registered office at Tour HY5 (HYFIVE), 1 avenue du Général de Gaulle, 92800 Puteaux, France, represented by Mr. Yann Guinard, Chairman of the Board, authorised for the purposes hereof,

and
- 2) **The Ministry of Energy and Mining of Montenegro** (the “**Ministry**”), the public authority in charge of national policies related to energy, energy efficiency, and the development of energy infrastructure, represented by Minister Admir Šahmanović, authorised for the purposes hereof.

EDF IN and the Ministry are hereinafter collectively referred to as the “**Parties**”, and individually as a “**Party**”.

PREAMBLE

The EDF Group, together with its subsidiaries, is a leading global energy company active across all segments of the electricity industry, particularly in low-carbon generation, and is strongly committed to the decarbonisation of the economy.

EDF International Networks (“**EDF IN**”), a subsidiary of the EDF Group, provides the Group’s international expertise in electricity distribution networks. EDF IN has long collaborated with Distribution System Operators (DSOs) worldwide in their modernization and digital transformation programmes.

The Ministry of Energy and Mining of Montenegro (the “**Ministry**”) is responsible for national policies related to energy, energy efficiency, mining, geology, hydrocarbons and concessions. Its priorities include:

Facilitating the integration of rapidly growing renewable generation, including rooftop solar installations for households.

Improving network performance, particularly by reducing losses and improving supply quality, in line with European Union standards.

Strengthening network resilience to climate-related events (fires, floods, heatwaves), cybersecurity risks, and the integration of new electricity uses such as e-mobility and storage.

Considering the significant potential for cooperation between the Parties in the modernization and resilience of electricity distribution networks, the Parties intend to work closely together and express their mutual willingness to cooperate under this Memorandum of Understanding.

The Parties attach the highest importance to health, safety, and environmental protection, and expect all participants to uphold these principles in the performance of their activities.

The Parties further affirm their commitment to high standards of ethics and integrity, including the prevention of bribery and corruption, ensuring that honesty and fairness guide all aspects of their cooperation.

The Parties wish to establish through this MoU a general framework for the development and implementation of potential cooperative initiatives.

ARTICLE 1

Purpose

The purpose of this MoU is to define the general framework under which the Parties may agree on the development and implementation of potential cooperative initiatives.

Without limiting the generality of the foregoing, the purpose of this MoU is:

1. Establish a common understanding of the respective roles and responsibilities of the Parties in developing their cooperation.
2. Provide a framework for dialogue and coordination regarding the areas of mutual interest described below.
3. Promote joint initiatives in the fields of energy and network modernization.
4. Foster knowledge sharing, best practices, and expertise exchange.
5. Strengthen the international visibility of Franco-Montenegrin cooperation in the energy sector.
6. Prepare the potential implementation of specific projects to be subject to separate agreements.

ARTICLE 2

Scope

The following (non-exhaustive) list identifies potential areas of mutual interest between the Parties:

1. Technical collaboration on renewable generation integration, grid resilience, cybersecurity and alignment with European Standards:
  - 1.1. Development of a strategic roadmap for grid resilience, aiming to strengthen the network's robustness against climate hazards, cyber threats, and emerging electrical uses.
  - 1.2. Preparation of a network master plan and prioritization of key investments.
  - 1.3. Design and implementation of a resilience action plan, including cybersecurity and risk management measures.
  - 1.4. Feasibility studies for the deployment of innovative technical and operational solutions.
  - 1.5. Pilot projects for digital substations and smart grids demonstrating the operational value of new technologies.
  - 1.6. Exchange of expertise to improve service quality, reduce technical losses, and enhance grid reliability.
  - 1.7. Capacity building and knowledge sharing on maintenance, operation, and network development.
  - 1.8. Cooperation on the creation and modernization of substations.

- 1.9. Support for the alignment of the regulatory and operational framework of the national distributor with European best practices and standards.
2. Implementation of smart grids solutions (IT, Data, Artificial Intelligence...) to improve grid performance and renewable integration:
  - 2.1. Development of a strategic roadmap for renewable energy integration into the distribution network, aligned with national and European objectives.
  - 2.2. Design of solutions for the optimal management of photovoltaic and wind generation, considering variability and local flexibility.
  - 2.3. Implementation of digital and data-driven solutions, including Distributed Energy Resource Management System, to enhance planning and control of renewable energy integration.
  - 2.4. Deployment of advanced data management tools to optimize network balancing and distributed energy operation.
  - 2.5. Solutions enabling the coordinated management of decentralized producers.
  - 2.6. Activation of local flexibilities to reduce congestion, improve stability, and defer major infrastructure investments.
  - 2.7. Pilot projects and demonstrations of emerging technologies fostering innovation and network digitalization.
  - 2.8. Validation of AI-based concepts and tools for investment prioritization and improved network reliability (notably SAIDI and SAIFI indices).
3. Capacity building, knowledge transfer and institutional cooperation.
  - 3.1. Organisation of seminars, technical workshops and training programmes addressing modernization, resilience and renewable energy integration.
  - 3.2. Capacity building and knowledge exchange with CEDIS and other stakeholders, including mentoring and expert exchange activities.
  - 3.3. Organisation of study visits and delegation exchanges between France and Montenegro to promote the sharing of best practices.
  - 3.4. Institutional cooperation to support regulatory convergence towards European standards in network operation, energy efficiency and cybersecurity.
4. Communication, visibility and development of international partnerships:
  - 4.1. Joint participation in conferences, forums and international events related to energy transition and smart grid digitalization.
  - 4.2. Joint institutional communication to highlight the outcomes and benefits of the cooperation.
  - 4.3. Promotion of success stories and exemplary projects to reinforce the visibility of the EDF IN – the Ministry partnership at European and international level.

4.4 Exploration of financing opportunities with international institutions (European Union, international financial institutions, development banks, etc.) to support the implementation of pilot projects and joint initiatives.

If, within the scope of this MoU, the Parties identify areas of mutual interest that could lead to potential future projects, they may decide to cooperate on their implementation.

Any such cooperation shall be formalized through separate specific agreements, to be negotiated and signed by the Parties, which may include feasibility studies and other joint activities to be mutually defined.

ARTICLE 3

Principles of cooperation

The Parties shall cooperate in the performance of their respective undertakings under this MoU, and commit to work together in good faith, refraining from any action contrary to the common interest of the cooperation.

1. Organisation and Governance of Cooperation.
  - 1.1. The Parties agree to establish a joint Working Group, composed of representatives appointed by the the Ministry and EDF IN. This Working Group shall be responsible for steering and coordinating the activities carried out under this MoU. Meetings shall be convened at the initiative of either Party.
  - 1.2. It is understood that:
    - 1.2.1. None of the above representatives shall have the power to bind either Party.
    - 1.2.2. Meetings may take place via telephone, video conference or in person. The Parties intend to hold the first meeting in Paris as a kick-off session (as proposed by EDF IN)
    - 1.2.3. Main outcomes and recommendations shall be recorded in writing in English.
  - 1.3. Following the signature of this MoU, the Parties shall meet to define in detail the organisation, governance and next steps of the cooperation.

In relation to this MoU, EDF IN and the the Ministry shall exchange the results of their technical analyses based on the data of the projects identified under the cooperation. The Parties may jointly mobilize their internal resources to conduct preliminary assessments and feasibility screenings of such projects.

ARTICLE 4

Intellectual property

Each Party shall remain the owner of the intellectual property it has developed or acquired independently of this MoU.

Any intellectual property jointly developed under future specific agreements shall be governed by the terms of those agreements.

ARTICLE 5

Legal effect

This MoU reflects the goodwill and mutual intentions of the Parties and does not create any legal, financial or contractual obligation for either Party.

No third party shall have any rights or legal benefits under this MoU.

Nothing in this MoU shall prevent either Party from entering into similar cooperation arrangements with third parties in the future.

Any dispute or divergence in interpretation or application of this MoU shall be resolved amicably through mutual consultation and negotiation between the Parties.

It Any future cooperation shall be governed by separate specific agreements to be negotiated and signed by the Parties.

ARTICLE 6

Term and termination

This MoU shall enter into force on the date of its signature by both Parties and shall remain effective for a period of three (3) years, unless extended by mutual written agreement. Either Party may terminate this MoU at any time by giving thirty (30) days' written notice to the other Party.

Termination of this MoU shall not affect any ongoing discussions or initiatives launched under its framework.

ARTICLE 7

Notices

All official correspondence and communications between the Parties in relation to this MoU shall be made in writing, either by email or by official letter, to the following addresses (or any updated address notified by one Party to the other):

EDF International Networks

1 avenue du Général de Gaulle, 92800 Puteaux, France

Email: communicatio@edf-in.com

Ministry of Energy and Mining of Montenegro

Rimski trg br.46, 81000 Podgorica, Montenegro

Email: kabinet@meir.gov.me

ARTICLE 8

Miscellaneous

Each Party shall bear its own costs and expenses incurred in connection with the preparation and implementation of this MoU.

This MoU constitutes the entire understanding between the Parties with respect to its subject matter and supersedes any prior discussions or communications relating thereto.

Any amendment or modification to this MoU shall be made in writing and signed by both Parties.

This MoU is made in two originals in English and Montenegrin, both texts being equally authentic. In case of any discrepancy between the two versions, the English version shall prevail.

This MoU may be executed in two counterparts, each of which shall be deemed an original, but all of which together shall constitute one and the same document.

IN WITNESS WHEREOF, the authorized representatives of the Parties have signed this MoU on the following date:

Date: 14th October 2025

.....

Yann GUINARD
Chairman of the Board
EDF International Networks

.....

Admir Šahmanović
Minister
Ministry of Energy and Mining

Zajednička izjava podrške za Solarnu elektranu Montechevo i projekat baterijskog skladištenja energije u Crnoj Gori

Povodom Investicionog foruma EU–Zapadni Balkan, održanog u Palati kongresa u Tirani, Albanija, dana 13. oktobra 2025. godine, Evropska komisija (Generalni direktorat za proširenje EU i istočno susjedstvo - DG ENEST), Agencija za investicije Crne Gore i privredno društvo CWP Europe zajednički potvrđuju svoju ambiciju da ubrzaju energetske tranziciju i ojačaju regionalnu energetske bezbjednost na Zapadnom Balkanu.

Privredno društvo CWP Europe je najavilo namjeru da investira u Solarnu elektranu Montechevo i sistem baterijskog skladištenja energije (BESS) u Opštini Cetinje, Crna Gora. Projekat će integrisati proizvodnju iz solarnih izvora sa velikim baterijskim skladištem, direktno priključenim na novu 400 kV prenosnu infrastrukturu Crne Gore. Time će se maksimalno iskoristiti strateške interkonekcije Crne Gore, uključujući podmorski visokonaponski kable jednosmjerne struje (HVDC) ka Italiji.

Evropska komisija (Generalni direktorat za proširenje EU i istočno susjedstvo - DG ENEST) i Agencija za investicije Crne Gore podržavaju ovu inicijativu.

Crna Gora je strateška energetska raskrsnica za Zapadni Balkan, pozicionirana na ukrštanju visokonaponskih prenosnih vodova i interkonekcija sa susjednim državama i EU. Investicije EU kroz Okvir za investicije za Zapadni Balkan (WBIF) u elektroenergetske koridore – poput Transbalkanskog 400 kV prenosnog koridora – podržale su mrežnu infrastrukturu koja služi kao osnova i omogućava projekte kao što je Montechevo. Projekat takođe doprinosi Planu rasta EU za Zapadni Balkan, pomažući da Crna Gora postane centar čiste energije i prekogranične integracije.

Ova izjava podrške ne stvara bilo kakve pravne niti finansijske obaveze ni za jednu Stranu potpisnicu.

Potpisano u Tirani, dana 13. oktobra 2025. godine

Za Agenciju za investicije Crne Gore: _____

Za CWP Europe: _____

Joint Declaration of Support for the Montechevo Solar Farm and with Battery Storage Project in Montenegro

On the occasion of the EU–Western Balkans Investment Forum, held at the Palace of Congresses, Tirana, Albania, on 13 October 2025, the European Commission (DG ENEST), the Montenegrin Investment Agency, and CWP Europe jointly affirm their shared ambition to accelerate the energy transition and strengthen regional energy security in the Western Balkans.

CWP Europe announced its intention to invest in the Montechevo Solar Farm and Battery Energy Storage System (BESS) in Cetinje Municipality, Montenegro. The project will integrate solar generation with large-scale battery storage, directly connected to Montenegro's new 400 kV transmission infrastructure. This will maximise the use of Montenegro's strategic interconnections, including the undersea High Voltage Direct Current (HVDC) cable to Italy.

The European Commission (DG ENEST), the Montenegrin Investment Agency encourage this initiative.

Montenegro is a strategic energy crossroads for the Western Balkans, positioned at the intersection of high-voltage transmission lines and interconnections with neighbouring countries and the EU. EU investments via the Western Balkans Investment Framework (WBIF) into electricity corridors - such as the Trans-Balkan 400 kV transmission corridor - have supported the grid infrastructure that underpins and enables projects like Montechevo. The project also contributes to the EU Western Balkans Growth Plan, helping Montenegro become a hub for clean energy and cross-border integration.

This declaration does not create any legal or financial obligations for any party.

Signed in Tivat, on 14 October 2025:

For the Montenegrin Investment Agency: _____

For CWP Europe: _____

Joint Declaration of Support for the Tropoja Windfarm project in Albania and the Montechevo Solar Farm and with Battery Storage Project in Montenegro

On the occasion of the EU–Western Balkans Investment Forum, held at the Palace of Congresses, Tirana, Albania, on 13 October 2025, the European Commission (DG ENEST), the Albanian Investment Development Agency (AIDA), the Montenegrin Investment Agency, and CWP Europe jointly affirm their shared ambition to accelerate the energy transition and strengthen regional energy security in the Western Balkans.

CWP Europe announced its intention to invest in a 600MW Tropoja Wind Farm in Albania. The project will include 99 Wind Turbine Generators and auxiliary infrastructure. Tropoja Wind Farm will positively contribute to Albania's energy security, providing clean and affordable energy to the region and beyond. The project will reduce the dependency on both fossil fuels and hydro resources during the dry seasons and potentially make Albania a net exporter of clean electricity.

CWP Europe announced its intention to invest in the Montechevo Solar Farm and Battery Energy Storage System (BESS) in Cetinje Municipality, Montenegro. The project will integrate solar generation with large-scale battery storage, directly connected to Montenegro's new 400 kV transmission infrastructure. This will maximise the use of Montenegro's strategic interconnections, including the undersea High Voltage Direct Current (HVDC) cable to Italy.

The European Commission (DG ENEST), the Albanian Investment Development Agency (AIDA) and the Montenegrin Investment Agency encourage these initiatives.

Albania is positioning itself as a regional pioneer in the energy transition, with clear targets for renewables and robust international cooperation for investment. EU investments via the Western Balkans Investment Framework (WBIF) in solar projects, wind farms, and rehabilitation of hydropower have supported grid capacity and market integration. The project also contributes to the EU Western Balkans Growth Plan, helping Albania to reduce dependence on electricity imports and to reach 100% renewable electricity target in 2030.

Montenegro is a strategic energy crossroads for the Western Balkans, positioned at the intersection of high-voltage transmission lines and interconnections with neighbouring countries and the EU. EU investments via the Western Balkans Investment Framework (WBIF) into electricity corridors - such as the Trans-Balkan 400 kV transmission corridor - have supported the grid infrastructure that underpins and enables projects like Montechevo. The project also contributes to the EU Western Balkans Growth Plan, helping Montenegro become a hub for clean energy and cross-border integration.

This declaration does not create any legal or financial obligations for any party.

Signed in Tirana, on 13 October 2025:

For the European Commission (DG ENEST): _____

For the Albanian Investment Development Agency: _____

For the Montenegrin Investment Agency: _____

For CWP Europe: _____

Zajednička deklaracija o podršci projektu vjetroelektrane Tropoja u Albaniji i projektu solarne elektrane Montechevo sa sistemom za skladištenje energije u Crnoj Gori

Povodom Investicionog foruma EU – Zapadni Balkan, održanog u Palati kongresa u Tirani, Albanija, 13. oktobra 2025. godine, Evropska komisija (DG ENEST), Agencija za razvoj investicija Albanije (AIDA), Agencija za investicije Crne Gore i CWP Europe zajednički potvrđuju svoju zajedničku ambiciju da ubrzaju energetska tranziciju i ojačaju regionalnu energetska bezbjednost na Zapadnom Balkanu.

CWP Europe je najavio namjeru da investira u vjetroelektranu Tropoja snage 600 MW u Albaniji. Projekat će obuhvatiti 99 vjetroturbina i prateću infrastrukturu. Vjetroelektrana Tropoja pozitivno će doprinijeti energetska bezbjednosti Albanije, obezbjeđujući čistu i pristupačnu energiju za region i šire. Projekat će smanjiti zavisnost od fosilnih goriva i hidroresursa tokom sušnih sezona, te potencijalno omogućiti Albaniji da postane neto izvoznik čiste električne energije.

CWP Europe je takođe najavio namjeru da investira u projekat solarne elektrane Montechevo sa sistemom za skladištenje energije (BESS) u opštini Cetinje, Crna Gora. Projekat će integrisati proizvodnju solarne energije sa velikim sistemom za skladištenje baterijske energije, direktno povezanom na novu prenosnu infrastrukturu od 400 kV u Crnoj Gori. Time će se maksimalno iskoristiti strateške interkonekcije Crne Gore, uključujući podmorski kabl visokog napona (HVDC) prema Italiji.

Evropska komisija (DG ENEST), Agencija za razvoj investicija Albanije (AIDA) i Agencija za investicije Crne Gore podržavaju ove inicijative.

Albanija se pozicionira kao regionalni pionir u energetska tranziciji, sa jasnim ciljevima za obnovljive izvore energije i snažnom međunarodnom saradnjom u oblasti investicija. EU investicije kroz Investicioni okvir za Zapadni Balkan (WBIF) u solarne projekte, vjetroparkove i rehabilitaciju hidroelektrana doprinose jačanju kapaciteta mreže i integraciji tržišta. Ovaj projekat takođe doprinosi Planu rasta EU za Zapadni Balkan, pomažući Albaniji da smanji zavisnost od uvoza električne energije i ostvari cilj od 100% električne energije iz obnovljivih izvora do 2030. godine.

Crna Gora predstavlja strateško energetska čvorište Zapadnog Balkana, pozicionirano na raskrsnici visokonaponskih prenosnih linija i interkonekcija sa susjednim zemljama i EU. EU investicije kroz Investicioni okvir za Zapadni Balkan (WBIF) u električne koridore – kao što je Transbalkanski prenosni koridor od 400 kV – podržale su infrastrukturu elektroenergetske mreže koja omogućava i podržava projekte poput Montecheva. Projekat takođe doprinosi Planu rasta EU za Zapadni Balkan, pomažući Crnoj Gori da postane centar za čistu energiju i prekograničnu integraciju. Ova deklaracija ne stvara nikakve pravne ni finansijske obaveze za bilo koju stranu.

Potpisano u Tirani, 13. oktobra 2025. godine:

Za Evropsku komisiju (DG ENEST): _____

Za Agenciju za razvoj investicija Albanije (AIDA): _____

Za Agenciju za investicije Crne Gore: _____

Za CWP Europe: _____